

Slovenski VESTNIK

Poštni urad 9020 Celovec
Verlagspostamt 9020 Klagenfurt
Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort Klagenfurt
Posamezni izvod 3 šilinge
mesečna naročnina 12 šilingov
celoletna naročnina 120 šilingov
P. b. b.

LETNIK XXXV

CELOVEC, PETEK, 26. SEPTEMBER 1980

ŠTEV. 39 (1987)

MEDNARODNI MLADINSKI IN ŠTUDENTSKI SEMINAR V KUMROVCU:

MLADINA PROTI VSEM OBLIKAM ZATIRANJA Funkcionar socialistične mladine Avstrije solidaren s koroškimi Slovenci

Na mednarodnem mladinskem seminarju (od 18. do 22. septembra) v rojstnem kraju predsednika Tita so se med drugim predstavniki mladinskih organizacij iz 97 dežel seznanili tudi s vprašanji slovenske manjšine na Koroškem in v Italiji. Po razpravi o teh problemih so nekateri zastopniki mladinskih organizacij v posebni resoluciji izrazili solidarnost s koroškimi Slovenci. V tej zvezi je napisal svoje osebno mnenje o političnem dogajanju na Koroškem tudi predstavnik Socialistične mladine Avstrije Alfred Gusenbauer, ki ga objavljamo na tej strani. To je ponoven dokaz, da demokratični ljudje v Avstriji z velikim zanimanjem zasledujejo razvoj na Koroškem in da dobivajo pravične zahteve koroških Slovencev po vsej Avstriji svoje zaveznike.

Seminar, ki se ga je udeležil kot zastopnik Zveze slovenske mladine Marjan Pečnik in je govoril tudi o položaju manjšine na Koroškem, je organizirala Zveza socialistične mladine Jugoslavije. Tema mednarodnega seminarja je bila posvečena vlogi mladinskih in študentskih organizacij, ki jo odigrajo te kot del naprednih in osvobodilnih sil v svetu, v borbi proti imperializmu, kapitalizmu, kolonializmu, neokolonizizmu, sionizmu, rasizmu, apartheidu in proti vsem oblikam eksploatacije in dominacije za vzpostavljanje enakopravnih mednarodnih odnosov. Na programu je bil med drugim govor Miloša Miniča o razvoju nevrščene gibanja ter zunanji politiki Jugoslavije. Delegacije pa so obiskale tudi razne delovne organizacije in se srečale z mladino okolice.

V posebnih razgovorih s predsednikom Zveze socialistične mladine Jugoslavije dr. Vasilijem Tupurkovskim sta se zastopnika ZSM iz Celovca in Mladinske organizacije SKGZ iz Trsta tudi domenila za po-

seben tabor, na katerem bodo imeli mladinci iz zamejstva možnost spoznavati delovanje mladinskih organizacij vseh narodnosti Jugoslavije.

Rezultat diskuzij v ožjem krogu je med drugim tudi resolucija, ki so jo podpisali zastopniki 11 delegacij, tako iz sosednjih držav, kakor tudi iz Afrike, Azije in Amerike. Resolucija je naslovljena na ZSO in se glasi: „Spodaj navedene organizacije izražajo Zvezi slovenskih organizacij na Koroškem svojo solidarnost in ji zagotavljajo svojo moralno podporo v pravičnem boju, ki ga vodi slovenska narodna skupnost na Koroškem za dosego pravic, ki ji pripadajo po členu 7 avstrijske državne pogodbe iz leta 1955.“

Podpisani zastopniki sledečih organizacij: Socialistične mladine Avstrije, Zveze revolucionarne mladine Srbije, Nacionalne unije sirske študentov, Zveze komunistične mladine Italije, Zveze socialistične mladine Jugoslavije, Socialistične mladine Tunizije, Zveze kitajskih študentov, Nacionalne mladinske lige Siera Leone,

Nacionalnega gibanja revolucionarne mladine Mehike, Mladinske organizacije SKGZ iz Trsta in generalne unije jordanskih študentov.

Alfred Gusenbauer
Sozialistische Jugend Österreichs
Neustiftergasse 3
A-1070 Wien

Kumrovec, 1980 09 22

Am 10. Oktober veranstaltet der Kärntner Heimatdienst wieder den Tag der Kärntner Einheit, an dem vollkommen dem Sinn des Wortes widersprechend die einheitliche Front der Kärntner Reaktionäre zur Unterdrückung und Diskriminierung der slowenischen Minderheit demonstriert wird.

Die deutschnationale Propaganda und die permanenten Geschichtsfälschungen d. Kärntner Heimatdienstes erregen schon lange mein Ärgernis und ebenso lange und konsequent verbreite ich die Meinung, daß alle demokratischen Kräfte ihre Beziehungen zu dieser für ganz Österreich beschämenden Vereinigung mißbilligen sollen.

Es erfreut mich daher besonders, daß es meinen slowenischen Freunden gelungen ist, eine derart erfolgreiche Gegenveranstaltung wie die „Oktoberarena“ alljährlich durchzuführen. Es steht für mich außer Frage und ich bedaure dies zutiefst, daß die durch den Staatsvertrag speziell und durch die österreichische Bundesverfassung generell nominierten Rechte des slowenischen Volkes von ihm nicht wahrgenommen werden können.

Ökonomische, kulturelle und soziale Diskriminierung gegenüber der slowenischen Minderheit entfalten einen großen Formenreichtum in Kärnten.

Teilweise positive Initiativen der Bundesregierung zur Verbesserung der Situation der Slowenen in Kärnten scheitern am Widerstand der Kärntner Reaktion und gelangen nur selten zur Durchführung.

Ich erkläre mich solidarisch mit dem slowenischen Volk, in seinem

Vojni spopad med Irakom in Iranom povzroča zaskrbljenost v svetu

Obmejni spopadi med Irakom in Iranom so te dni prerasli v vojni spopad teh dveh držav ob perzijskem zalivu. Nemiri na 1.200 kilometrov dolgi meji so stari že nekaj stoletij, sloneli pa so v bistvu na vprašanju Kurdiv, katerim je bila naklonjena zdaj ta, zdaj druga država, vendar samo zaradi ohranitve strateško važnega območja.

Odkar je meja med Irakom in Iranom pomembna zaradi bogatih naftnih vrelcev držav okoli perzijskega zaliva in prevoza črnega zlata skozi to področje v svet, je spopad med tema državama zlasti za zahodne države zelo zaskrbljujoč, ker večina prejema nafto s tega področja. Med njimi je tudi Avstrija, ki v Iraku kupuje največ nafte. Zato bi uničenje naftnih naprav pomenilo pravo katastrofo za zahodnoevropske in tudi druge države. Zaskrbljenost pa povzroča tudi možnost blokade ladijskega prometa iz perzijskega zaliva, kjer potekajo spopadi med obema državama.

Do vojnih sovražnosti pa je med

Irakom in Iranom prišlo zaradi takozvanega „alžirskega sporazuma“, ki je določal mejo med obema državama. Po padcu perzijskega šaha pa so se sovražnosti med obema državama spet pričele in so zdaj prerasle v pravo vojno. Tako z obeh strani poročajo o uspešnih vojnih operacijah, pri čemer opazovalci menijo, da je trenutno Irak vojaško bolj usposobljen in da zaradi situacije v Iranu vidi priložnost ponovno pridobiti ozemlje oz. otočje, ki ga je za časa Reza Pahlevija moral odstopiti Perziji.

Obe strani se medsebojno dolžita, da je druga stran pričela z napadi, očitno pa pri tem konfliktu gre tudi za tuje interese, pri čemer se obe vevlesli zaenkrat izogibata zavzeti stališče do tega konflikta.

V nasprotju pa je generalni sekretar Kurt Waldheim že pozval obe strani, naj konflikt rešita mirnim potom in se vsedeta za mizo pogajanj. To pa je tudi v interesu vseh miroлюбni narodov v svetu.

OKTOBERARENA OKTOBRSKI TABOR

André Heller. Toni Stricker.
Schmetterlinge. Auflauf.
Georg Danzer. Sigi Maron.

Peter Turrini.

Danica. Rož.

The Brew. B.C.

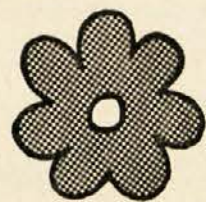
Bunker. Danica

Čertov. Harald Irmberger. Mira Lobe.

Dietlind Macher. Valentin Polanšek.

Robert Schindel. Reinhart Sellner.

Eda & Silvija Velik. Gustav Ernst.

zwei dvo
sprachig jezično
in die v osmo
80er Jahre desettletje

KLAGENFURT 11.10.1980
CELOVEC

Messehalle 3 - Sejemska hala 3
(Eingang/vhod: Florian-Gröger-Straße)

BEGINN: nachmittag abend
ZÄTETEK: popoldne 13.30 zvečer 19.30

Pripravljalni odbor Oktohrskega tabora izdal knjigo o svoji dejavnosti

Prizadevanje pripravljalnega odbora Oktohrskega tabora, da bi na Koroškem zavlado boljše vzdušje, da bi prišlo do vzajemnega in enakopravnega sožitja obeh narodov v deželi, že rodi sadove.

Kampf zur Durchsetzung seiner legitimen Rechte und werde überall, wo es mir möglich ist, diesen Kampf unterstützen.

Alfred Gusenbauer e. h.

Knjiga, ki so jo člani imenovanega odbora preteklo sredo predstavili tisku, je eden izmed dosežkov njihove aktivnosti. Gre namreč za razmeroma obsežno dokumentacijo, katero so izdali ob letošnjih prireditvah Oktohrskega tabora.

Knjiga, ki nosi naslove parol letošnjih prireditev Oktohrskega tabora, je dvojezična. Na okoli 160 straneh so objavljeni razni prispevki, v katerih je govora o manjšinski problematiki, kako jo vidijo pripadniki večinskega naroda in kako si predstavljajo vzdušje na Koroškem ustvariti tako, da pripadnik manjšine ne bi več imel občutka manjvrednosti in zapostavljenosti. Knjiga vsebuje tudi številne dokumente o protislovenski dejavnosti s strani nemško-nacionalnih krogov. V raznih člankih so tudi napisani predlogi oz. zamisli Oktohrskega tabora kako „dvojezično v osmo desetletje“, kako „zoper protimanjšinski pakt“ in kako „za nov oktober“.

V knjigi Oktohrskega tabora so poleg navedenega objavljeni še Operativni koledar ZSO in NSKS, ki sta ga predložili zvezni vladi, besedilo člena sedem avstrijske državne pogodbe in literarni prispevki nekaterih koroških avstrijskih pisateljev, ki so v svojih delih obravnavali protimanjšinsko vzdušje na Koroškem.

Poleg knjige, katero so predstavili tisku, so na tiskovni konferenci zastopnike tiska še seznanili o podrobnostih prireditev v letošnjem oktobru, pa tudi o tozadevnih solidarnostnih izjavah vidnih kulturnikov in politikov v Avstriji, Zahodni Nemčiji in celo Južni Tirolski.

Delegacija koroških Slovencev na obisku pri predsedniku IS skupščine SR Slovenije

Ob obisku zastopnikov koroških Slovencev pod vodstvom dr. Francija Zwietra in dr. Matevža Grilca pri predsedniku izvršnega sveta skupščine SR Slovenije so ti seznanili člane izvršnega sveta z aktualnim položajem slovenske narodne skupnosti na Koroškem, še posebej v zvezi z uresničevanjem avstrijske državne pogodbe. Poudarili so, da se kljub zagotovilom s strani avstrijskih oblasti položaj za manjšino ni izboljšal in ponovno izrazili mnenje, da je le celovito izpolnjevanje zagotovljenih pravic ter neoviran in vsestranski razvoj manjšine podlaga za uspešno vlogo manjšin pri približevanju med sosednjimi državama in narodom.

V pogovorih je predsednik Zemljarič med drugim tudi povedal, da so odklonili v Sloveniji vsa povabila na 10. oktobrsko proslavo in da glede podpore koroškim Slovincem ni vzroka za spremembo dosedanje politike. Zastopniki izvršnega sveta so poudarili interes po razvijanju vsestranskega gospodarskega, kulturnega in drugega sodelovanja. Poudarili pa so tudi pomen, ki ga odigra takšno sodelovanje za razvoj slovenske in hrvaške narodne skupnosti v Avstriji. Pripomnili so tudi, da se razvijajo odnosi s Štajersko in z Gradiščansko bolj zadovoljivo kot s Koroško. Tudi zastopniki koroških Slovencev so poudarili, da ovire za vsestransko razvijanje odnosov ne moremo iskati drugje, kot na koroški vladni in partijski ravni.

Simpozij „Koroški plebiscit“ že pred svojim začetkom razburja duhove

V Slovenskem vestniku 15. avgusta 1980 smo že poročali o mednarodnem simpoziju o koroškem plebiscitu, ki bo potekal v okviru proslav 60. obletnice koroškega plebiscita, od 25. do 27. septembra. Zamisel za ta simpozij sta sprožili obe osrednji organizaciji, (Zveza slovenskih organizacij in Narodni svet koroških Slovencev) in jo predložili deželni vladi ob priliki pogajanj o sodelovanju koroških Slovencev pri letošnjih 10. oktobrskih proslavah, 14. februarja 1980.

Kot je znano, Slovenci ne bomo sodelovali na 10. oktobrskem sprevodu, ker nismo bili upoštevani kot enakopraven partner pri pripravi in ker deželna vlada ni izpolnila nobenih zahtev, ki so bile stavljene od slovenskih organizacij kot predpogoj za sodelovanje pri tej proslavi. Vendar na tistem se je morala ideja o simpoziju deželnim oblastem le dopasti, ker je nekaj časa pozneje deželni glavar Wagner prišel na dan s to zamisljo kot svojo idejo.

Kakor je najprej vladalo, „oficialno navdušenje nad to idejo, tako hitro je potem tudi splahnelo. Vzrok temu je bilo nedvomno poročilo za tisk koroškega Heimatdiensta ob začetku tega meseca, v kateri ta organizacija močno kritizira simpozij „koroški plebiscit“, češ „spričo izbiere tematike in spričo sestave referentov obstaja resna bojazen, da simpozij ne bo služil ne spominu na plebiscit, na katerem je Avstrija zmagala, ne pomiritvi v deželi“. Očitno se mu zdijo, KHD-ju namreč, prizadevanja za objektivno osvetljevanje koroškega plebiscita, prenevarno, ker bi lahko privedlo do njemu in njegovi propagandi neveselnih izsledkov in zaključkov, ki bi omajali dosedanje, javno veljavne poglede na koroški plebiscit. Že pred uradno izjavo KHD-ja, je Koroško zgodovinsko društvo odklonilo sodelovanje na tem simpoziju kar je dokaz, da se bojijo znanstvene konfrontacije in do takšne bi na tem simpoziju sigurno prišlo, ker se najbrž zavedajo, da so njihove trditve, ki so sprejemljive le za en del Koroške, na dokaj majavih nogah.

Ali se bo deželni glavar res udeležil srečanja SS-ovcev

V okvir desetooktobrskih proslav na Koroškem sodi tudi vsakoletno srečanje bivših SS-ovcev, ko se pod krinko „Gesellschaft der Heimkehrer-gedenkstätt Ulrichsberg“ zberejo na tem hribčku blizu Celovca in obujajo spomine na njihova „dejanja“ v minuli svetovni vojni.

Letos se bodo na Ulrichsbergu menda srečali 5. oktobra; baje pa bo kot govornik sodeloval sam koroški deželni glavar Leopold Wagner. To pa sicer skrajno provokantnem srečanju daje povsem uraden značaj, kar gotovo ne more ostati brez posledic, saj je to že nekakšna „legalizacija“ in priznanje neonacistične dejavnosti s strani uradne Koroške. Tako postopanje je vsekakor proti določilom državne pogodbe, ki prepovedujejo vsako neonacistično dejavnost in so prav državne in deželne oblasti dolžne, da skrbijo za to, da do srečanja in prireditve takega značaja ne bi prišlo.

Koroški deželni glavar je očitno že pozabil, da so prav v zvezi s srečanjem na Ulrichsbergu že protestirale druge države, med njimi tudi Sovjetska zveza, očitno pa ga taki protesti kaj malo brigajo.

Brez odmeva ostajajo tudi tozadevni protesti avstrijskih antifašistov in naprednih gibanj, ki jim pač ni vseeno kaj se na Koroškem dogaja.

Zato vprašujemo deželnega gla-

Vsekakor pa je Koroški Heimatdienst s svojo izjavo dosegel še nekaj. Koroške deželne oblasti so začele simpoziju, še preden se je sploh pričel, odrekli kakršnekoli zmožnosti in možnosti za nova odkritja. Tako je deželni glavar Wagner 18. septembra v intervjuju s Kleine Zeitung, k simpoziju dejal, da ni nič slabega, če se kaj takšnega odvija, da pa je problem okoli koroškega plebiscita v svojih centralnih vprašanjih že izdiskutiran.

Wilhelm Neumann si sam dela slabo pričevalo

V Kärntner Tageszeitung (23. 9. 1980)

S pismom bralca se član koroškega „Geschichtsvereina“ Wilhelm Neumann brani zaradi svoje odsotnosti pri sedanjem simpoziju na Celovski univerzi.

Pri tem pa sebi in s tem posredno tudi koroškemu zgodovinopisju daje slabo pričevalo. Utemeljitev je namreč dejansko nenavadna. Dosedaj so koroški politiki ob vsaki le možni priložnosti zagovarjali svojo edino veljavno oceno dogodkov pred 60-imi leti, oz. jo ob vseh mogočih in nemogočih jubilejih iz vseh zornih kotov razvijali in potrjevali. Sedaj pa imajo edinstveno možnost, da gre njihova ocena preko ozkih koroških meja v široki svet, pa ne morejo sodelovati. Wilhelm Neumann sicer ne osporava znanstvenega nivoja simpozija, „utemeljuje“ pa svojo odsotnost s slabo kvaliteto prireditelja simpozija („mindere Qualität ... bezieht sich auf den Veranstalter“). Kot da bi bila navada ob takih simpozijih, da se spušča predavatelj s prirediteljem v znanstveno diskuzijo, ne pa s soproredavatelji in navzočo publiko. Kaj je le v ozadiju, da so se pojmi tako pomelali???

(Vrhu tega pa je zanimivo, da on odreka inštitutom celovške univerze kvalifikacijo za organizacijo takšnega simpozija!).

Pri tem se je skliceval na deželnega zgodovinarja Martina Wutteja, češ, da je bil on edini človek, ki so mu bili odprti vsi arhivi in je imel dostop do vseh virov, tudi jugoslovanskih in je po teh napisal svoje zgodovinsko delo. Pri tem pa bi bilo treba opozoriti na dvojne dejstve:

1) M. Wutte je ob 10-letnici koroškega plebiscita, leta 1930 v svojem spisu: „Die Volksabstimmung in Kärnten“ zapisal, da je bila odločitev v koroškem plebiscitu zmaga za Koroško, za Avstrijo in za bodoči Velikonemški rajh. To politično prepričanje deželnega zgodovinarja pa ni mogel biti faktor, ki bi pospeševal njegovo objektivnost pri obravnavanju te tematike in

2) Postavlja se vprašanje, zakaj so bili samo Wutteju odprti vsi arhivi. Simptomatično za koroško zgodovinopisje je namreč, da deželni arhiv ni dostopen zgodovinarjem, če gre za raziskovanje novejših koroških zgodovine, seveda tudi tistim, ki se bavijo s problematiko koroškega plebiscita.

To so dejstva, ki Wagnerjevo sklicevanje na Wutteja nikakor ne opravičujejo. Mnoga vprašanja okoli koroškega plebiscita so še odprta oziroma je odgovor nanje nezadovoljiv ali pa iz kakršnihkoli razlogov napačen.

Simpozij o koroškem plebiscitu 1920 je prva velika razprava priznanih zgodovinarjev iz petih držav o tej za Koroško tako kočljivi temi. Prepričani smo lahko, da bo razkrinkal marsikatero namerno ali pa nenamerno zgodovinsko laž in potvorbo v koroški publicistiki. In to je razlog negodovanja nacionalističnih krogov.

K simpoziju še toliko: Med drugim je Slovenski znanstveni inštitut v Celovcu za to prireditev pripeval tudi prevod obširne študije Janka Pleterskega „O prvinah in o značaju plebiscitne odločitve“, ki je izšla kot peta knjiga v seriji Slovenskega znanstvenega inštituta „disertacije in razprave“.

Vsa predavanja simpozija pa bodo objavljena v posebnem zborniku.

Bozen: 6 let zapora za Oswalda Astfällerja

15. septembra je bozensko sodišče obsodilo Oswalda Astfällerja, znanega južnotirolskega neonacista, na 6 let ječe in mu do smrti prepovedalo nastop v kakršnikoli javni službi. Javni tožilec je zahteval obsodbo tudi za sina obtoženca Andreasa. Obtožili so jih, ker so v njihovi hiši našli razstrelivo in ker sta imela stike z neonacističnim teroristom Kienesbergerjem. Branilec obtožencev je zahteval popolno oprostitev obeh, vendar je uspel le pri Andreasu, pri katerem je sodišče ugotovilo, da sina ne morejo obdolžiti zaradi tega, ker je razstrelivo v očetovi hiši. Branilec je sicer hotel razložiti, da je tudi 52-letni Oswald Astfäller nedolžen, in da so razstrelivo shranjevali desni ekstremisti brez vednosti Astfällerja v njegovi hiši. Sodišče tej verziji ni sledilo in obsodilo Oswalda Astfällerja.

Znano pa je tudi, da je drugi sin obtoženca Erwin bil že pred časom obsojen zaradi atentata na spomenik zmage v Bozenu.

vatnega konzuma, ki se je povečal le za 1 odstotek. Posebno močno so to opazili pri trajnejšem konzumnem blagu.

20. zborovanje slovenskih zgodovinarjev

Pod pokroviteljstvom Skupščine mesta Ljubljane bosta Zgodovinsko društvo za Slovenijo in Zgodovinsko društvo v Ljubljani v dneh od 1. do 4. oktobra letos imela svojo 20. zborovanje slovenskih zgodovinarjev. Zborovanje se bo odvijalo v prostorih novega kulturnega doma Ivan Cankar in deloma Filozofske fakultete v Ljubljani.

Poleg običnega zbora Zgodovinskega društva za Slovenijo bodo na dnevnem redu tudi številna strokovna predavanja, ki jih bodo imeli znani slovenski zgodovinarji kot je dr. Metod Mikuž, dr. Bogo Grafenauer, dr. Vasilij Melik, dr. Janko Pleterski in drugi. Na tem zborovanju pa bosta sodelovala tudi dva referenta s Koroške; Walter Lukan bo v četrtek 2. oktobra predaval o preganjanju Slovencev med 1. svetovno vojno po avstrijskih virih, medtem ko bo dr. Hanns Haas referiral o obmejnih bojih na Koroškem v letih 1918/19, dr. Elio Apih o pogodbi Rapallo v italijanskem tisku in publicistiki.

Tako bo v času zborovanja slovenskih zgodovinarjev skupno 17 predavanj ter okrogla miza za katero bodo razpravljali o zgodovinskih in nezgodovinskih tendencah v metodologiji, razen tega pa je na sporedu tudi strokovna ekskurzija.

Podrobnejše informacije in prijave naj interesenti naslovijo na Filozofsko fakulteto v Ljubljani, Aškerčeva 12/1, kjer ima Zgodovinsko društvo za Slovenijo svoj sedež.

Graški jesenski sejem

Jutri bodo v Grazu odprli letošnji jesenski sejem, ki bo trajal do nedelje 5. oktobra. Na sejmu bo sodelovalo 2034 razstavljalcev, od tega 1127 iz Avstrije in 907 iz tujine. Najmočnejši razstavljalci so Zvezna republika Nemčija (119 razstavljalcev), Italija (148) in Jugoslavija (66).

Letos bo na sejmu vrsta zanimivih posebnih in strokovnih razstav, med katerimi naj omenimo zlasti strokovno razstavo „graditi in stanovati“ ter strokovno razstavo „gradbeni materiali“, ki štedijo energijo. S področja kmetijstva bo tokrat pozornost posvečena živinoreji s posebno razstavo „sodobna nega živine“, pripravili pa bodo tudi posvetovalno razstavo za kmečke žene.

„Sodobna nega živine“ je vsebinsko usmerjena na manjše kmetijske obrate, prikazala pa bo možnost sodobne vzreje živali vseh vrst — od perjadi do goveje živine. Težišče razstave za kmečko ženo pa bo namenjeno peki kruha, predelavi doma prirejenega mesa ter konzerviranju sadja in zelenjave.

Med ostalimi razstavami velja omeniti še posebno razstavo „Jugoslavija“ in še deželno razstavo, s katero se predstavlja nemška zvezna država Baden-Württemberg in vrsto strokovnih razstav kot so „štednja in uporaba energije“, „ogrevanje in klimatska tehnika“, „keramika, keramične ploščice in sanitarni materiali“, „stroji za obdelavo kovin in lesa“ in razstavo „nakit in ure“.

Zagrebski velesejem - uspešna gospodarska prireditev

Letošnji jesenski velesejem v Zagrebu, ki je trajal deset dni, so preteklo sredo zaključili. S tem je hkrati bila zaključena ena najintenzivnejših gospodarskih prireditev v Jugoslaviji, pa tudi eden največjih sejmov na svetu na katerem razstavljajo vzorce raznih proizvodnih artiklov.

Tokrat je na zagrebškem jesenskem velesejmu sodelovalo 1.780 razstavljalcev, ki so zastopali okoli 5000 podjetij in firm iz 58 dežel sveta, razen tega še 1598 organizacij združenega dela iz vseh republik in avtonomnih pokrajin Jugoslavije. Poleg industrijsko razvitih dežel, je na sejmu sodelovalo tudi 32 dežel v razvoju.

Jugoslovanska podjetja so na letošnjem sejmu dajala prednost izvoznim artiklom, pri čemer so dosegli pomembne uspehe, kar zadeva sklepe kupnih pogodb. To predvsem na področju pohištvene, kovinske in tekstilne industrije ter industrije živil in gospodinjskih strojev kakor tudi na področju strojništva.

Poleg tega jugoslovanski proizvajalci pričakujejo še dodatne možnosti povečanja izvoza pri pogodbah o kooperaciji z inozemskimi partnerji.

Novi „Klub hotel Lipica“

V sredo je bil otvorjen novi Klub hotel Lipica, ki so ga zgradili blizu stare jahalnice ob robu prostranih lipiškkih gozdov in pašnikov. Otvorili so ga hkrati s začetkom 1. uradnega mednarodnega jahalnega turnirja v preskakovanju zaprek in v dresuri, ki bo trajal do 28. septembra.

Hotel razpolaga z 202 ležišči v 102 dvoposteljnih in enoposteljnih sobah. Vse so opremljene s tuši, WC-ji in telefoni ter primernimi prostori za shranjevanje konjeniške opreme. Potreba po izgradnji hotela klubskega tipa, ki je namenjen predvsem jahačem, se je pojavila, ker je hotel Maestoso v prvi vrsti bil zasnovan za masovni izletniški turizem. Novi hotel bo nudil jahačem poleg boljšega komforta tudi neposreden stik s konji, s tem pa naj bi postala Lipica za jahače spet bolj privlačna.

RAZSTAVA INTART 80 V CELOVCU:

Manifestacija likovne umetnosti treh dežel

V soboto 20. septembra je koroški deželni glavar Leopold Wagner v navzočnosti številnih častnih gostov iz političnega in kulturnega življenja otvoril razstavo likovne umetnosti Intart 80 v hiši umetnikov v Celovcu. Ta oblika prezentiranja likovne umetnosti treh dežel — namreč Koroške, SR Slovenije in Furlanije-Juljske krajine je stara že dvanaest let in doslej še ni izgubila zanimanja umetnikov in občinstva. To pa ima svoj vzrok v tem, da je organizatorjem in prirediteljem doslej uspelo, da so vedno znova našli nove oblike predstavljanja likovne umetnosti.

To so v bistvu poudarili vsi zastopniki kulturnega življenja naštetih pokrajin — za Koroško dr. Leopold Goess, predsednik koroškega umetniškega društva, ki je ob otvoritvi lahko pozdravil dr. Iztoka Winklerja, člana izvršnega sveta za kulturna vprašanja SR Slovenije ter konzula SFRJ Naberžnika in Popoviča kot zastopnike Slovenije in dr. Renata Bertolija ter Lucio Tosco-Chinellato kot zastopnika Juljske Benečije. V svojem nagovoru je dr. Goess poudaril pomen Intart 80, ki naj pripomore k temu, da se prezentacija likovne umetnosti prilagodi permanentnemu spreminjanju le-te, kar ima seveda svoje globlje korenine v družbenih vzrokih. Zato pa Intart 80 ni samo pomembna institucija kulturnega izmenjavanja treh pokrajin v prostoru Alpe-Jadran, marveč je čedalje več — je pomoč umetnikom za stik s publiko in stik z umetniki drugih dežel in drugih družbenih sistemov.

V OKVIRU OKTOBRskega TABORA:

Pristna ljudska glasba na Radišah

Nekomercializirana ljudska glasba je razveselila zadnji petek na Radišah obiskovalce prve okvirne prireditve Oktobrskega tabora, ki jo je soorganiziralo domače prosvetno društvo »Radiše«. Največ aplavza je žel ne-

tudi s skoraj prešernim petjem ljudskih pesmi. Zapel je o belih rožah iz Bele krajine, pa tudi tisto v kateri tarna 20-letni fant, ker je moral oženiti 65-letno ženo.

Povsem presenetil pa je Jože Zajc

dvomno živahen 72-letni Anton Plut, ki je v spremljavi Željko Alojza zaigral na bršljanov list. Vsi, ki ga niso videli, so zamudili edinstven original iz Bele krajine, ki se je na paši naučil igrati na ta naravni instrument. S tako spretnostjo ponša klarinet, da se je po nastopu cela vrsta ljudi na licu mesta želela naučiti te spretnosti. Željko Alojz ga je spremljal na več kot sto let stari harmoniki. Pred kratkim sta nastopala na folklornem festivalu na Poljskem in med 16 moštvi zasedla izvrstno 3. mesto.

Na svojih izjemnih instrumentih pa ta dva možakarja nista zaigrala sa-

s svojimi violinskimi citrami, instrument, ki ga pri nas ne poznamo. Preko ojačevalcev so se po dvorani razlegali prijetni zvoki, ki jih je izvil instrumentu, pri katerem bi pri zaprtih očeh bil prepričan, da ga igra ta dva. Instrument, ki ga je našel doma in se nanj čisto sam naučil igrati, tudi v drugih krajih Evrope ni znan. Samo na Holandskem je videl podoben izvod, na katerem pa nobeden ni znal igrati. Z levo roko igra kot na citrah, z desno pa vodi lok. Tudi Jože Zajc, ki je doma iz Dolenjskega je že nastopal na številnih folklornih festivalih doma in v tujini. Poslušalci so si želeli, da bi ga še kdaj slišali v naših krajih, in gotovo mu ne bi zmanjkalo pesmi, saj obvlada več kot 200 komadov.

Za zaključek pa je nastopil še enkrat Anton Plut s svojim celotnim ansamblom, v katerem so bili zastopani violina, bas, kitara, tamburice in harmonika, na kateri je spremljal Antona Pluta njegov sin. Tudi ansambel je navdušil kot celota z raznovrstnimi pesmimi.

Prireditve, ki so jo obiskali tudi nekateri nemškogovoreči, med njimi tudi Prof. Heintel s celovške univerze, je s svojim vzdušjem in s predstavitvijo pristne slovenske ljudske glasbe, svoje prispevala k ciljem taborškega gibanja. To je dokazalo tudi izvrstno vzdušje, ki je vladalo po prireditvi še v klubski sobi. Ob muziki nastopajočih so se razvili še številni razgovori o njihovi glasbi kakor tudi o političnem vzdušju, ki vlada v teh dneh na Koroškem, ko se nemškonačionalno usmerjeni del javnosti pripravlja na svoj način praznovanja koroških jubilejev.

Naj ob koncu še zabeležimo, da je Tomaž Pengov, ki bi tudi moral sodelovati na Radišah, bil v zadnjem trenutku nepričakovano zadržan.

Podobno se je v pozdravnih besedah izrazil tudi predsednik umetniškega društva SR Slovenije Zvest Apollonio, ki je poudaril važno vlogo sporazumevanja umetnosti in kulture. Ekspoziti desetih različnih umetnikov iz Slovenije pa kažejo bogate tokove razgibanega umetniškega življenja v Sloveniji ter odprtost in svobodo likovnega ustvarjanja te dežele. Dež. glavar Wagner je Intart in njen zdaj že dvanaestletni obstoj označil kot nekaj »brezprimernega na svetu«. Zbliževanju umetnosti in umetnikov je sledilo deloma tudi zbliževanje v političnem življenju. Čeprav je doslej vsaka Intart skrbela za diskusije, tako je poudaril Wagner, doslej še nihče ni zahteval ukinitve tega umetniškega predstavljanja. To pa naj bo navodilo za prireditelje in organizatorje tudi še v nadaljnjih letih.

Razstava Intart 80, ki bo dostopna v Celovcu še do 12. oktobra, daje obiskovalcu gotovo določen vpogled v umetniško ustvarjanje omenjenega področja, čeprav gotovo ni edino reprezentivna, kajti izbira sodelujočih umetnikov je deloma zelo samovoljna, kar naj pa ni kakovostna kritika. Skupne tendence razstavljenih umetnikov ni videti — razen morda, da kažejo razstavljeni ekspoziti določen korak od gole abstrakcije, tj. do upodabljanja vidnega (konkretnega) človeškega strahu ter človeške notranjosti sploh (zlasti umetniki iz Koroške), medtem ko se del slovenskih umetnikov ukvarja s človeškim okoljem, s praznino, ki se kaže v kontrastu polnih ali pa temnih barvah. Najbližje goli abstrakčnosti odn. strogi geometriji pa slej ko prej ostajajo italijanski umetniki iz Benečije.

Ob bogati razstavi, ki je priporočljiva vsakomur, zlasti pa še našim srednješolcem, pa ostane kljub temu določen grenak vtis, ko pa med

O B I Š Č I T E

Werner Bergovo galerijo

V P L I B E R K U

koroškimi zastopanimi umetniki niti enega Slovenca ali Slovenke, čeprav imamo ravno na tem področju umetnike, ki bi lahko reprezentirali še drugo, namreč dvojzlično Koroško.

Na Ravanci v Reziji so pričeli s črkarsko pravdo

Rezija sodi v naselitveni prostor beneških Slovencev. Center občine Rezija je kraj Ravanca, kjer so pred kratkim pričeli s »črkarsko pravdo« v kateri gre za dilemo ali osvojiti italijansko ali slovensko pisavo. To je brez dvoma zanimiv pojav, da tudi v tej pokrajini oz. občini le uvidevajo, da bo treba pristopiti k reševanju problemov, ki zadevajo tamošnjo slovensko narodno skupnost, ki ni imela in tudi nima nobene možnosti pouka v materinskem jeziku. Zato tam uporabljajo dva načina pisanja slovenskega tako imenovane Husove pisave, torej slovenskega abecednika ter italijanske slovnice. To pa je silno zamotana zadeva in velika ovira za razvoj slovenskega knjižnega jezika v tej dolini.

Kot že zapisano, je do te zmešnjave prišlo zaradi tega, ker imajo tam že 50 let samo italijanski učni jezik in ker Slovencev niso priznavali kot narodno manjšino. Zato pa je tudi prišlo do različnih načinov pisanja slovenskega. Zato so avgusta letos sklicali posvet strokovnjakov, ki so na prvih srečanjih ugotovili in proučili trenutni položaj, v teku enega leta pa naj bi padla odločitev za katero obliko pisave se bodo odločili. Uradna stran se seveda zavzema za uvedbo italijanskega abecednika, kar bi bilo z ozirom na to, da ljudje pač obvladajo italijanski jezik na prvi pogled za preprostega človeka razumljivejši, vendar predstavlja nemogoč izrodek, ki je posledica

Pred 90 leti se je rodil pisatelj France Bevk

Slovenski kulturni svet se letos spominja velikega pisatelja Franceta Bevka (umrl pred desetimi leti) ob njegovi 90-letnici rojstva.

France Bevk je slovenskemu narodu zapustil obsežen umetniški opus, ki skupno obsega okoli 140 knjig. Njegova bogata literarna bera sodi v sam vrh slovenskega pripovedništva in obsega pesmi, kratko prozo, kot so črtice in novele ter romane. Posebno mesto je Bevk zavzemal v mladinski književnosti, saj so njegove povesti doživele in še doživljajo številne ponatise.

France Bevk pa je bil tudi aktiven narodno politični delavec in si je tudi kot tak ustvaril trajen spomenik v slovenski zgodovini. France Bevk je bil sila revolucionaren duh in je že v mladih letih deloval v narodno političnem gibanju na Primorskem, kjer so se Slovenci borili za svoje pravice. Zaradi nepretrganega preganjanja je Bevk moral opustiti svoj učiteljski poklic, zato se je povsem posvetil pisateljevanju in urejanju slovenskih kulturno političnih glasil. Prav zaradi tega je bil večkrat zaprt ali konfiniran. Toda to ga ni odvrčalo od njegovega umetniškega ustvarjanja, ampak ga je spodbujalo in še bolj navdihovalo. Posebno v romanu Kaplan Martin Čedermac je Bevk opisal zatiranje Slovencev na Primorskem. Kot revolucionar se je tudi vključil v NOB, po vojni pa se je poleg pisateljevanja udeleževal v kulturni politiki SR Slovenije, vendar pa je vse do svoje smrti pisal predvsem mladinsko literaturo. Med številnimi knjigami je tudi Rož, Podjuna, Zila, v kateri opisuje svoje potovanje po Koroški.

Ob 10-letnici njegove smrti in 90-letnici rojstva prirejajo številne prireditve, posvečene temu velikemu pisatelju. Naj tu omenimo samo razstavo Akademije znanosti in umetnosti, ki je ob tej priložnosti pripravila razstavo Bevkovih knjižnih del.

Študija o posebni politiki na Koroškem

Publikacijam o koroški problematiki se je zdaj pridružila še ena, ki skuša zapopasti problem koroških Slovencev z jezikoslovnega stališča. Gre za delo »Das Slowenische in Kärnten« dunajskega univerzitetnega docenta za slovensko jezikoslovje dr. Gera Fischerja, ki so jo predstavili pretekli ponedeljek v Celovcu. Avtor je knjigi dal podnaslov »študija o jezikovni politiki« in obravnava v njej pogoje za jezikovno socializacijo Slovencev na Koroškem. Fischer razume jezikoslovje v nasprotju s tradicionalno lingvistiko kot družbeno znanost. Ob aktualnem jezikovnopoličnem konfliktu na Koroškem v svoji knjigi hoče prikazati družbeno pogojenost jezika. Kot pravi avtor, je bil njegov glavni namen ta, da poda celoten pregled problematike s težiščem na jezikoslovnih vprašanjih, vendar s privzetjem vseh družbenih aspektov, ki vplivajo na razvoj jezika: ekonomski, politični, pravni in zgodovinski. V tem oziru je knjiga interdisciplinarna, ker skuša dati celotno podoben problematike. Tako skuša avtor analizirati odločilne faktorje, ki so privedli do današnjega položaja na Koroškem in se pri tem postavlja na stališče prizadetih. »Stališče prizadetih ni stvar, ki je zdaj izbruhnila v jezikoslovju. To nekako leži v zraku, pač toliko, da je treba zavzeti stališče ali za opravičevanje zatiranja ali pa se zavzemati za emancipacijo in demokracijo. Razen tega je tako, da v zadnjih letih postaja protimanjšinsko vedenje spet močnejše, manjšine

tu pojmovane sociološko. Kar pa zadeva slovanstvo, je v obtoku cela vrsta publikacij, ki se na čisto nacističen način lotevajo slovenskih narodov. To je nepojmljivo, in s tega stališča ne moreš ostati neprizadet, če imaš resne in odkrite namene«, je dejal dr. Fischer za naš list.

Študija začena z zgodovinskim uvodom, v katerem posebej obravnava teorijo o vindišarjih, zadržanje socialne demokracije in stališče Cerkve, nadaljuje pa s pregledom slovenskega jezika in literature na Koroškem. Tu poleg koristnih bibliografij obravnava mesto koroških slovenskih dialektov v okviru slovenske dialektologije. Političnoekonomski skici slovenskega problema sledi posebno poglavje, posvečeno ljudskim štetim, kjer najdemo tudi zanimive opazke o številčnem zapopadanju jezikovnih skupnosti sploh. Osrednji del študije pa pod naslovom »Jezikovnopravni položaj« obravnava zakon o narodnih skupinah, šolstvo in radio. Za konec pa sledi še nekaj opomb o politični artikulaciji koroških Slovencev.

V dodatku je objavljenih okoli sto strani dokumentov, celotna knjiga pa je bogato ilustrirana. Knjigo je izdal Slovenski informacijski center v sodelovanju z dunajsko jezikoslovno revijo »Sprache und Herrschaft«, katere soizdajatelj je avtor knjige. Knjiga ima 320 strani, v broširani obliki stane 220 šilingov, vezana v platno pa 250 šilingov.

mo polke, valčke in ljudske pesmi, temveč tudi partizanske kot »Kovačiči smo« in druge. Anton Plut pa je navdušil poslušalce, med katerimi je bil tudi Žrelski župan inž. Dobernig,

BILČOVSKI:

Posvet za kulturno-politične delavce iz Roža in Gur

V soboto 19. septembra je bil pri Miklavžu v Bilčovsu skupen posvet za kulturno-politične delavce in zaupnike iz Roža in Gur. Tega posveta, ki sta ga organizirali obe osrednji organizaciji — Zveza slovenskih organizacij in Narodni svet koroških Slovencev — se je udeležilo nad 50 ljudi. Posvet je otvoril bilčovski župan Hanzi Ogris pd. Miklavž in predal besedo predstavnikom obeh osrednjih organizacij. Za ZSO je spregovoril predsednik dr. Franci Zwitter, za NSKS pa član predsedstva Karel Smolle.

Dr. Zwitter je v svojih izjavah povedal, da koroški Slovenci nismo proti 10. oktobru, pač pa za nov oktober v duhu sožitja obeh narodov. Koroški Slovenci smo pokazali pripravljenost za sodelova-

uradne Koroške narodne politike?

Koroški Slovenci hočemo nov oktober z novo vsebino, ki bi oba naroda združila; oktober za prijateljstvo, za nov začetek narodnega življenja. Z udeležbo na Oktobr-

marveč je bil to ekonomski problem — kam bomo prodali naše pridelke, kar pomeni, da je najbolje, da ostanemo pod Avstrijo. To je bila filozofija našega ljudstva.

V diskusiji, ki je bila zelo živahna, so bili vsi za to, da na jubilejni proslavi koroški Slovenci nimamo kaj iskati, kar naj velja tudi za naše občinske odbornike ter da je treba kot protiutež plebiscitnim proslavam dati Oktobrskemu taboru vso pažnjo in njegove prireditve obiskati v čim večjem številu. Na teh prireditvah bo treba jasno povedati, zakaj koroški Slovenci in avstrijski demokrati ne sodelujejo na plebiscitnih proslavah — smo za takšno skupno pot, ki bo vodila k sožitju na osnovi enakopravnosti in medsebojnega spoštovanja. Nekateri diskutanti so tudi menili, da bi na Oktobrskem taboru poudarili pomen 8. maja, ko je bil nacizem vojaško poražen in je zaslužni svet spet svobodno zadihal. V okviru diskusije je bilo govora tudi o simpoziju znanstvenikov o 10. oktobru, kjer je deželna vlada le pozitivno reagirala, da je prišlo do tega srečanja zgodovinarjev. Morja bo to le začetek novega gledanja na 10. oktober?

Podoben posvet za Podjuno je bil pred dobrim mesecem v Šentprimožu. Tudi tam so soglasno odobrvali sklep obeh organizacij, da se koroški Slovenci ne udeležimo takšnih oktobrskih proslav, ki potekajo v duhu nemškonacionalnih sil in ki so naperjene proti mirnemu sožitju obeh narodnosti.

nje ob 10. oktobru, vendar pod pogojem, da se izpolnijo nekatere točke v operativnem koledarju in da Koroški Slovenci povejo svoje mnenje o 10. oktobru. Koroška deželna vlada tega ni sprejela. Ni ji uspelo prepričati nemških nacionalistov, da bi prišlo do srečanja s sodeželanji. „Čas še ni zrel“ je bil izgovor. Ali ni to znak bankrota

skem taboru hočemo koroški Slovenci pokazati, kako si zamišljamo rešitev našega narodnega vprašanja.

Predstavnik NSKS Karel Smolle se je priključil izvajanjem tovariša Zwitterja in dodal nekaj svojih misli. Tako je med drugim o plebiscitu menil, da takrat ni šlo v prvi vrsti za zmago nemškega nacionalizma,

Zvezni predsednik dr. Kirchschläger prevzel pokroviteljstvo nad ARK

Minulo soboto je zvezni predsednik dr. Rudolf Kirchschläger prevzel pokroviteljstvo nad Avstrijskim rdečim križem. Ta dogodek je bil povezan z veliko slovesnostjo v dunajskem rotovžu.

S prevzemom pokroviteljstva nad ARK je zvezni predsednik spet poživil staro tradicijo, ki seže nazaj do ustanovitve te karitativne organizacije leta 1880, to je pred sto leti. Takrat je prvič prevzel pokroviteljstvo cesar Franc Jožef skupno s cesarico

Elizabeto. Poznejši protektorji Rdečega križa so bili cesar Karel, zvezni predsednik Wilhelm Miklas in zvezni predsednik dr. Karl Renner.

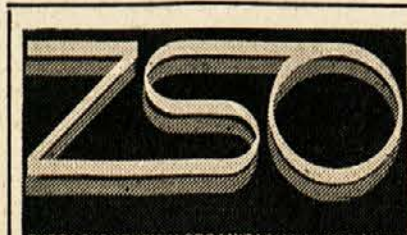
Tudi v številnih drugih evropskih državah je državni poglavar pokrovitelj organizacij Rdečega križa, kot na primer v ZRN, v Italiji, Veliki Britaniji, Danskem, Norveškem ali na Nizozemskem. V Liechtensteinu je kneginja Gina hkrati predsednik Rdečega križa, isto velja tudi za knežinjo Gracijo Patricio v Monaku ter

za nadvojvodinjo v Luxemburgu.

Po slavnostnem aktu si je več tisočlana množica na trgu pred rotovžem ogledala moderno opremo in izvežbanost pripadnikov Rdečega križa. Tako so predstavili pse iz Salzburga in z Dunaja, ki so demonstrirali kako se iz ruševin hitro reši ranjence. Na ogled sta bila tudi dva omnibusa Rdečega križa — eden je bil na ogled, v drugem pa so obiskovalci imeli priložnost darovati kri za bolnišnice in se seznaniti z delom krvodajalske centrale.

Zanimiv je bil tudi ogled modernih rešilcev (avtomobilov) in pa tudi vozil, ki so jih uporabljali na prehodu iz prejšnjega v sedanje stoletje. Ta vozila in naprave so pripeljali na Dunaj z Gradiščanske, Nižje Avstrije, Zgornje Avstrije in Štajerske.

Iz Koroške so pripeljali ogromno svetilo — „svetlobni top“, s katerim ponoči osvetljujejo razna katastrofna področja. S Tirolske pa so pripeljali terenska vozila s sanitetnimi kontejnerji. Slednje potem helikopterji spravijo v neprevozna področja, tako da je zdravniška pomoč takoj pri roki. Seveda je bilo poskrbljeno tudi za ušesa in želodec, saj sta igrali kar dve godbi, jedila pa so bila pripravljena v kotlu, kar je bilo še posebno privlačno.

OKRAJNA PISARNA PLIBERK

posluje vsak torek od 9. do 12. ure. V pisarni bo:

30. sept. 1980
Daniel Stern

OKTOBRSKI TABOR

značke, nalepke, predprodaja kart, okvirne prireditve, zbirna akcija

Da se bi krog organizatorjev in sodelavcev Oktobrskega tabora čim bolj razširil je pripravljali odbor izdelal nekaj pripomočkov, s katerimi vsak lahko podpira prireditve in vabi nove sodelavce. Vsak lahko kupi in prodaja naprej serijo značk v treh barvah — rdeče, rumeno in plavo. Serija značk stane 30, posamezna pa 10 šil. Vrh tega si vsak lahko nabavi nalepke, ki opozarjajo na Oktobrski tabor. 1 nalepka stane 1 šiling, dobite pa jih v polah po 6 komadov. Začela se je tudi že predprodaja vstopnic za glavno prireditev v soboto 11. oktobra na sejemske razstavišču v Celovcu. V predprodaji stane karta 25 šilingov (na prireditvi sami 30 šil.) Karte v predprodaji lahko kupite pri aktivistih Oktobrskega tabora, seveda pa tudi v knjigarni „Naša knjiga“ in v vseh posojilnicah na južnem Koroškem.

Začela se je tudi že zbirna akcija za Oktobrski tabor. Kljub temu da nastopajo vsi umetniki brez honorarja, se nakopičijo razmeroma visoki stroški, ki jih je treba kriti v prvi vrsti z vstopnino in prostovoljnimi prispevki. Slovenskemu vestniku smo pred kratkim že priložili položnice, katerih se je poslužila že cela vrsta ljudi. Na prošnjo pripravljalnega odbora pa objavljamo še enkrat konto številko, na katero lahko pri celovški Posojilnici vsak vplača prostovoljni prispevek. Konto številka: 3047.

Značke, nalepke in vstopnice lahko naročite tudi pri pripravljalnemu odboru Oktobrskega tabora: 9010 Celovec, poštni predal 497.

Naši planinci delavni kot mravlje

Predno se začne zima je na planinskih postojankah vedno dosti dela. Tako je tudi s slovensko planinsko postojanko „Koča nad Arhovo pečjo“ na planini Bleščeči, kjer naši fantje pridno pripravljajo vse potrebno, da bo koča pozimi založena z drvmi in drugimi potrebščinami.

Naši planinci so sklenili, da bodo imeli kočo redno odprto tudi pozimi in sicer vsako nedeljo. To tudi zaradi tega, ker imajo na planini urejeno skromno „meteorološko postajo“, ki jo je treba redno obiskovati in izvesti razne meritve (padavin, temperature, vlage itd.).

Tisti časi, ko so naši planinci le redko kdaj prišli na Bleščečo, so mimo. Tudi za kočo je ugodno, da se jo redno prezrači in pokontrolira če je vse v redu. Naši planinci trdijo, da je Bleščeča pozimi še bolj privlačna kot poleti. V neposredni bližini Bleščeče, na Kopanju — gostilna „Türkenkopf“, pa je lep teren za smučanje z vlečnico.

Jutri od polnoči naprej spet sončna ura

Jutri v soboto točno o polnoči bomo v Avstriji in po ostalih državah Evrope (z majhnimi izjemami) uvedli spet stari čas oziroma sončno uro. Ta prehod iz poletnega časa na sončno uro ni tako enostaven kot si to marsikdo predstavlja. Popolnoma napačno bi bilo, če bi nekdo kazalec svoje ure o polnoči premaknil za eno uro nazaj, kajti če je ura dvanajst, potem ne more biti enajst. To še posebno velja za javne ure v mestih in cerkvene ure. Pravilno se izvede prehod iz poletnega časa na stari (sončno uro) sledeče: točno o polnoči je treba ustaviti uro in jo čez eno uro spet spraviti v pogon. Tisti čas, ko ure stojijo, ljudje pa delajo, bo spet predmet raznih diskusij, kajti teh teoretično 60 minut ni nikogaršnjih.

Poletni čas, ki se je začel 6. aprila, so uvedli zaradi tega, da bi si prištedili predvsem električno energijo. Ali je bilo kaj iz tega, še ni znano. Vsekakor pa je večina ljudi bila vesela poletnega časa z izjemo kmetov, ki so trdili, da so morali letošnje poletje več delati kot prejšnja. Zjutraj so morali vsta-

ti eno uro prej — mlekarne so razposlale svoje avtomobile po mleko eno uro prej na teren — zvečer pa so delali eno uro več, ker je na kmetih navada, da se dela do sončnega zahoda.

Od poletnega časa se poslavljamo kar malce otožno. V anketi je 66 odstotkov prebivalstva Avstrije izjavilo, da so bili zadovoljni s poletnim časom, kaj pravijo o tem gospodarstveniki, pa bomo zvedeli v kratkem, ko bodo opravljene razne analize in izvedene statistike.

Jutri o polnoči ne pozabite urediti vaših ur, da bo ponedeljek spet navaden delovni dan brez kakšnih komplikacij.

Slovensko prosvetno društvo „Gorjanci“ v Kotmari vasi vabi na

VESELICO GORJANCEV

v soboto 27. septembra 1980 ob 20. uri pri Puschnigu v Šentkandolfu pri Kotmari vasi

Za ples bodo igrali „FANTJE IZ PODJUNE“

Prisrčno vabljeni!

Uspel pohod na Peč

Na gori Peči (1508 m), to je na tromeji Avstrije, Italije in Jugoslavije, je bilo v nedeljo zelo živahno in prijetno, 4000 glava množica planincev in turistov se je zbrala na tem temenu in manifestirala medsebojno razumevanje. Prireditelji, kot smo zvedeli od njih, niso računali s takšnim ogromnim obiskom, zato so bili tem bolj veseli in zadovoljni, da je to srečanje tako lepo uspelo. S treh strani — s Podkloštra, z Rateč in z Bele Peči so se vlekle dolge kače izletnikov in se pomešale na vrhu v večtisočglavo množico, tako nisi vedel, kako bi spregovoril s sosedom. Praksa je bila takšna, da si pozdravil v materinem jeziku, odgovor pa si tudi dobil v tem jeziku, dodatno pa še v jeziku, ki ga dotični govori. No in tako si lahko ugotovil, katere narodnosti je bil sosed. Zanimiv način razpoznavanja, ki hkrati dokazuje strpnost in medsebojno razumevanje. Sploh je bilo srečanje v prijetnem vzdušju prijateljstva, tako da smo upravičeno v skrbeh, kako se bo ob 10. oktobrski jubilejni slovesnosti vse to razblinilo v nič. To ni „slikanje hudiča na steno“ temveč upravičen strah, saj so vse 10.-oktobrskie proslave potekale v duhu nemškonacionalnih sil.

Odlično je bilo poskrbljeno za vedro razpoloženje in ustrezno preskrbo. Tako so Korošci postregli z golažem in pivom, Italijani s špageti in vinom, Slovenci pa z ražnjiči in čevapčiči. V nedeljo se tudi nihče ni brigal za potek državne meje, ljudje so bili povsod, tako da je bila ta dan na Peči najbolj odprta tromeja ne samo v Evropi, marveč po celem svetu. Pod televizijskim stolpom, ki je še pred nedavnim povzročal toliko prahu, so se poleg Slovencev, Italijanov in Avstrijcev gnetli tudi zahodni Nemci, Nizozemci, Tržačani in drugi ter uživali ob kulinarčnih užitkih jugoslovanske kuhinje. Seveda je bilo poskrbljeno tudi za prijetno zabavo s petjem, godbo in plesom. Med številnimi obiskovalci so bili tudi župani raznih občin in predsednik turistične zveze Slovenije Leopold Krese.

To je bil letos drugi pohod. Prvi je bil pozimi s smučmi. Oba sta odlično uspela in tako smo prepričani, da bosta prihodnja — zimski (8. marca 1981) in jesenski pohod prav tako, če ne še bolj mrožična.

Srečanje z ljubljanskimi planinci

V nedeljo so imeli ljubljanski planinci planinskega društva „Mati-ca“ izlet na Koroško. Pripeljali so se s tremi autobusi. Ob tej priložnosti je ena tretjina obiskala grob pred nedavnim umrlega podpredsednika Slovenskega planinskega društva Celovec, Jozefa Miklavčiča. Ob grobu sta spregovorila vodič skupine planincev iz Ljubljane Luka Kočar in predsednik nadzornega odbora SPD Celovec Danilo Kupper, ki je spremljal skupino na Šentjakobsko pokopališče. Ob tej priložnosti so na grob položili venec.

Medtem ko je omenjena skupina bila v Šentjakobu, pa se je druga večja skupina, katero je vodil Franci Kropivnik iz Zgornjega Kota, vzpenjala na Grlovec. Bilo je lepo sončno vreme, ki je nudilo veliko

planinskih užtkov. Popoldne ob 16. uri pa je bilo pri Cingelcu na Trati prijetno srečanje z domačini, zrosvetiš SPD „Borovlje“, ki so ob tej priložnosti planincem pripravili lep kulturni spored, v okviru katerega so sodelovali pevsko-instrumentalni ansambel „Drava“, trio Oraže - oba iz Borovelj in tamburaški zbor SPD „Vrtača“ iz Slovenjega Plajberka.

Nabito polno dvorano planincev je pozdravil predsednik domačega prosvetnega društva „Borovlje“ Andrej Wieser. Seznanil jih je z zgodovino društva, ki deluje že 75 let. Pri tem je naredil zanimivo ugotovitev, da so bili naši prednamci tudi že športno navdahnjeni, saj so v tej dvorani, ki je bila zgrajena že v prvem desetletju tega stoletja, telovadili naši očetje in stari očetje.

Kulturni spored, ki se je pričel z nastopom tamburaškega zbora in se je nadaljeval z nastopi zgoraj omenjenih skupin, je silno navdušil publiko, ki je nastopajoče nagradila z dolgotrajnim aplavzom. Vodič Luka Kočar pa se je iskreno zahvalil domačinom za topli sprejem in pri tem ugotovil, da tako lepo še niso bili nikjer sprejeti. Ker so bili med planinci tudi gledališki umetniki, med njimi znani gledališki igralec Aleksander Valič, ga je Luka Kočar prosil, da bi tudi kaj prispeval, kar je tovariš Valič tudi rad storil. Njegova izvajanja so izzvala salve smeha.

Naši prosvetisti in planinci so še pripravili majhen prigrizek. Nato so planinci z našimi ljudmi skupno zapeli, se pomenili o tem in onem in skovali celo vrsto novih poznanstev. Bila je prijetna družabnost polna medsebojnega razumevanja. Domačini smo lahko tudi z veseljem ugotovili, da slovenski planinci z velikim veseljem prihajajo na Koroško in to predvsem zaradi tega, ker se jim dopadejo naši ljudje in pa seveda tudi naši kraji. Naj še povemo, da je bila med najstarejšimi planinkami tudi koroška rojakinja gospa Špicarjeva (žena pokojnega Jaka Špicarja, ki je napisal igro Miklova Zala), stara 90 let. Teh let ji ne bi nikoli prisodili, tako živahna je in mladostna.

Za vse, ki smo bili v nedeljo pri Cingelcu na Trati je bil to lep in nepozaben dogodek, poln tiste prisrčnosti in plemenitosti, ki jo poznajo samo pravi planinci.

Koroška snubi jugoslovanske turiste

Turistična sekcija koroške trgovske zbornice je delala reklamo za koroški turizem v Ljubljani in v Zagrebu. Koroškim regionalnim zastopnikom je bila dana možnost, da so svoje turistične ponudbe predstavili 45 turističnim zastopnikom iz območja Zagreba in 19 zastopnikom iz območja Ljubljane. Ob tej priložnosti so koroški zastopniki delili oziroma predstavili brošuro napisano v srbohrvaškem in slovenskem jeziku.

Lansko leto smo se lahko pohvalili, da je bilo na Koroškem nad 100.000 jugoslovanskih nočitev in to predvsem v zimskem času, ko so Jugoslavlani - predvsem Slovenci in Hrvatje - množično prihajali na Koroško na smučanje. Ta krog jugoslovanskih gostov je še zaradi tega tako zanimiv za koro-

KRŠČANSKA KULTURNA ZVEZA V CELOVCU

v a b i n a

revijo mladinskih zborov

v nedeljo 19. oktobra 1980 ob 14.30 uri v Domu glasbe v Celovcu. Pokrovitelj revije: Zvezni minister za pouk in umetnost dr. Fred Sinowatz. Nastopajo otroške in mladinske skupine iz Zvabeka, Libuč, Kazaz, Glasbasnice, Dobrle vasi, Šentlipša, Zitare vasi, Celovca, Šmarjete v Rožu, Sel, Slovenjega Plajberka, Šentjanža v Rožu, Sveč, Hodiš, Šentilja, Rožeka, Škofič, Šentjakoba v Rožu in iz Ukev v Kanalski dolini (Italija). Vstopnice v predprodaji pri krajevnih prosvetnih društvih, v pisarni Krščanske kulturne zveze v Celovcu, Viktringer Ring 26, telefon: [0 42 22] 72 5 65/23 ali 24, ter eno uro pred koncertom pri blagajni.

PISMO BRALCA

Beseda „Gau“ nas spominja na najtežje čase naše zgodovine

Ker sem ljubitelj pelja, sem pred nedavnim dobil vabilo na takojimeno- vani „Jubiläumssingen“ (jubilejno pelje) v Šentjakobu v R. Neki učitelj iz Šentjakoba s katerim sva bila skupaj in ki si je bolj natančno ogledal to vabilo, je nato tistemu, ki mi ga je predal rekel: „ali niste imeli drugega naslova za to slavje!“ Sprva niti nisem vedel za kaj gre; ko pa sem vabilo natančneje pogledal sem šele ugotovil, zakaj se je ta učitelj obregnil ob prinašalca vabila.

Na vabilu je namreč pisalo: Jubiläumssingen des Sängergaues „Wörthersee“, potem so bile še razne druge takšne v povezavi z besedo „gau“ - Gauchorleiter, Gaubmann...

Ti „gau-i“ ncs koroške Slovence in sploh avstrijske demokrate neprijetno spominjajo na tisti strašni čas, ko so deželo Koroško - Land Kärnten spremenili v Gau Kärnten in deželnega glavarja v Gauleiterja. To so bili za pošlene demokrate strašni časi - ka-

celi, mučenja, obglavljenja, skratka krut, krvav fašistični režim.

Upravičeno se sprašujemo, zakaj se spel pojavlja oziroma zakaj se spel operira s tem osovraženim imenom, o katerem smo bili vsi starejši, ki smo preživeli ta strašni čas, prepričani, da ga nikdar ne bomo slišali več. Da ta imena niso zaželeni tudi pri tisti mlajši generaciji, ki ni doživela strahot nacističnega režima, potrjuje to, da je mladi učitelj to „gau-ovščino“ smatral za nesmiselno.

M. S.

Tragična smrt

Prejšnji teden nas je pretresla žalostna vest, da se je z avtomobilom v Podgorjah smrtno ponesrečil Vinko Novak iz Srej pri Šentjakobu v Rožu. Po poklicu je bil pek, uslužben pa je bil v Celovcu. Vinko je bil star komaj 33 let. Zapustil je ženo in dva otroke v globoki žalosti.

Vinko je z avtom iz neznanega vzroka treščil v drevo ob cesti, kjer je bil na mestu mrtev. Ljudje ugrabijo in se sprašujejo, kaj je bil vzrok, da se je zaletel v tisto na samem stoječe drevo. To ne bomo nikdar zvedeli, verjetno pa je, da je zadremal. To je pogosto vzrok tragičnih nesreč. Žalostno pa je tudi to, da je oče nesrečnega Vinka v mladih letih prav tako v nesreči zgubil življenje. Vinkova mati se je morala kot vdova težko s tremi otroci prebijati skozi življenje in sedaj še ta udarec. Naj še zapišemo, da je gostilničarka gostilne „Podgrad“ v Šentjakobu sestra nesrečnega Vinka, katerega objokujejo težko prizadeti svojci in sorodniki. Pokojnega Vinka Novaka bomo ohranili v nepozabnem spominu, svojcem izrekamo naše globoko sožalje.

Medborovnica pri Borovljah

otvoritev čistilne naprave

Za zboljšanje vodne kvalitete koroških jezer so v zadnjih 20 letih porabili 20 milijard šilingov. Z zadovoljstvom lahko ugotovimo, da se je ta investicija izplačala, saj so koroška jezera v glavnem sedaj zdrava in čista.

V soboto 13. septembra pa so v Medborovnici pri Borovljah otvorili novo centralno čistilno napravo, ki deluje polno biološko. To je prva takšnih naprav ob Dravi. Ta polno biološka čistilna naprava je stala 17.5 milijona šilingov. Zgrajena je bila v enem letu in pol in je tako velika oziroma ima takšno kapaciteto, da lahko zajame ves centralni del Roža.

Kakor je bil v zadnjih letih poudarek na sanaciji rek, tako so sedaj prešli v drugo fazo - sanacije tekočih voda.

Novo čistilno napravo v Medborovnici je otvoril namestnik koroškega deželnega glavarja Erwin Fröhbauer. Le-ta je v svojem govoru omenil, da bodo podobno čistilno napravo zgradili v Spittalu, tretjo pa v Beljaku. Vse tri bodo Dravi dovajale čisto vodo, v kateri se bodo lahko spet normalno razvijale ribe in druge vodne živali.

Valentin Polanšek

60

BRATOVSKA JESEN

II. del

Oče Jožef hoče že ves večer več govoriti o Matevžu. Pa se mu ne da. Ne ve, zakaj ga obletavajo take želje. Pa kaj bi govoril njej o sinu? Ničesar posebnega, novega razveseljivega ji nima sporočiti. Kje tudi naj bi kaj izvedel? Že dolgo ni dobil po kurirjih pošte, kje se nahaja. Tudi, če je po njem spraševal, ni bilo kaj izvedeti. Dolgo molčanje o neki osebi pa pomeni v teh divjih vojnih časih vselej nekaj, kar je v bližini katastrofe.

Zato oče Jožef molči. Tudi na nocojšnje ženine besede. Le zavzdihne glasno. Izraz nemoči in nenehne zaskrbljenosti.

Kako je bil ponosen na svoja dva fanta. Bil ponosen. Ko je še živel Domen. Ponosen? Še mnogo več! Tudi sedaj je ponosen na padlega Domna. Še veliko, veliko več! Le povedati si ne zna in tudi drugim zavednim rojakom ne zna to izraziti. Ko pa toliko kipi v njem. Zanos in krvne časti, zakaj dal je sina za največjo stvar, ki more biti v življenju, dal ga je za slovensko stvar, za svobodo in bodočnost naše krvi! Kako naj to obrazloži vsakemu? Tudi tistim, ki živijo kar tako v dan? Da pač pride, kakor pride. Ničesar ne pride od sebe kaj prida! Za vsako stvar se je treba spoprijeti s stoterimi težavami in nasprotji in žrtvami. Vse je borba. Nenehna borba za vsakdanji kruh, za pravico in za obstoj. Domen in Matevž sta oba bila pevača. Kako so ju hvalili! In ne samo zaradi petja. Bila sta

postavna, čedna fanta. Kaj čuda, da so dekleta norela za njima. Samo v tem pogledu nista imela srečnih rok. Kako to, da je kak človek le za nesrečo rojen? Je tako? Je res rojen? Ali si sam ne zna pomagati? Da, ker si ne more pomagati, saj to je tista usoda!

Ohja, Domen. S katero se je zbližal, povsod je bila nesreča zraven. Že od vsega spočetka. Tako pri Minki. Kaka lepota! Kako je mene spoštljivo pozdravljala! Pa nič ni bilo. Umrli je. Kakor bi sonce sredi poldneva ugasnilo. Je kaj takega mogoče? Ne, ni mogoče, da bi sonce sredi poldneva ugasnilo! Vendar pa je mogoče, da umre dekle okoli dvajsetih let, sredi cvetja življenja, sredi ljubezni, umre, umre brez sledi, niti otroka ne zapusti, to pa je mogoče. Ako odloča o tem kak bog, potem ne ve, kaj je ljubezen! Ne, ne ve, kaj je ljubezen! Četudi farji vedo to tako raztolmačiti, da bog vse prav obrne! Ne vem, kaj je prav, če je tako. Pozneje pa lepa Janja! Domnova se je rajtala, tako se je govorilo potihem. Morda je bila res. Nekje je bila skoraj pokojni Minki podobna. Čudno, kako pride! Janja kot deportiranka iz daljne, daljne Rusije pride kot dvojnica nekdanje lepote. Sam sem ju enkrat na Vrečkovem dobil skupaj. Prikrivala sta. A na vseh koncih in krajih se je usledilo, da se ljubita. Meni je bilo prav. Meni je bilo vedno prav, če sta bila sinova srečna. Saj sem tudi zato živel. Zato živim. Tudi...

Zataknilo se je v Jožefovih mislih: Prišel je na Lonko, Matevžovo spotakljivo ljubezensko razmerje... Očetu Jožefu se samo od sebe zavzdihne. Seveda je imel vse rad z Lonkine strani. Vse. A zaradi te nesrečne ljubezni ni vedel nobenega izhoda. Vedel je samo to, da pravzaprav tako razmerje ne gre dalje kot je. Pa je šlo kljub vsemu dalje. Čudno, v tej zvezi je še vojna pripomogla, da sta Matevž in Lonka za dalj časa bila narazen. Pa kaj? Ko-

ški turizem, ker so v Jugoslaviji šolske počitnice šele v sredi meseca januarja (torej po božičnih počitnicah, ko so na Koroškem turistični kraji itak prenapolnjeni s tujimi in domačimi turisti). Omenjena dvojčična brošura je seveda v veliko pomoč za praktično delo, ki jo bodo delili tudi na prihodnjem turističnem sejmu v Zagrebu.

maj se je sine vigredi dvainštiridesetega leta pojavil od nekdaj z jugoslovanske strani, že je imel stike z Lonko. Kakor prej. Seveda le na skrivajni partizanski liniji. In to bolj izdatno. Kar po več časa se je zadrževala pri njem v skrivališču.

Zoran je mislil na svoj rod in svoje potomstvo. Prazno je postajalo v njem. Prej kdaj v prvih zakonskih letih sta si Jožef in Lenčka želela tudi lastne hčerke. Nič ni bilo. Kmalu po tistem si je žena tako nesrečno zlomila nogo in zdravniki so jo tako nespretno zdravili, da je za vse čase šepala. Pa je bilo. Nihče ni tarna! Ostalo je pri tem, da sta sinova šla s trebuhom za kruhom od bajte služiti in pozneje drvarit. Le Domen se je skoraj udomačil na Sončarjevem. Potem pa je moral že v Schuschniggovem času k vojakom. Tako je ostalo naslednja leta. Vojaška uniforma je bila njegova zadnja pot. Veliki nesmisel življenja je pasti v vojni. Smisel bi bil delati in živeti in se starati in skrbeti za svojce.

Odkar ni bilo več Domna, sta oče in mati s še večjo ljubeznijo objemala edinega sina, še živečega Matevža. Podvojeno. Matevža vse pozna po bližnji in daljni okolici. Kot godca in pevca. A v prvi vrsti kot godca. In zalega fanta! In veseljaka. In lepota, za katerim se slinijo dekleta. Tudi kmečka. Samo, da taka niso vselej dovolj zala...

Zunaj v decembrski noči zapoka.

Zgoraj pri Podlesniku mora biti, ugotavlja oče Jožef. Pa še to ugotovi, da je bil mitraljez. Dobro ima še v ušesih in v spominu tako strojno laganje z laške fronte, čeprav je od tiste dobe že več kot dvajset let. Pretresljivih smrtnih nevarnosti ne pozabi človek. Tako pravijo vsi soletniki, ki so preživeli prvo svetovno vojno. To drži.

Večkrat poka v grapi! Večkrat so se Nemci in partizani že spopadli. Naši, si je dopovedoval oče Jožef, so

Oh, končno; svojega pokavca ste po krepkem prepričevanju in razglabljanju o koristnosti spanja spravili v posteljo. Sedaj pa gleda mali fakinček izpod odeje in pričakuje nadaljevanja. Sicer pa zakaj ne? Preprosti se je dal, zlezel je v posteljo in zakaj ne bi sledilo sedaj še tisto — no, najlepše: pravljica. Zaposlene starše je razbremenila večerna radijska oddaja za otroke, vendar govoreči zaboj ne more vnesti v pravljico toliko nežnosti, drob-

Večerni poljubček predpražnik sanj

nih pozornosti in mikavnosti kakor mamica ali očka, ki lahko vsaki želji sproti ugodita.

Mnogo je še družin, ki jih moderna doba ni uspela razbiti. Prenekateri očka nima vsak večer sestanka, mamica seje in tako si ob večerih družinski člani skrajšajo čas z igrami, čitanjem knjig, gledanjem televizije in pogovarjanjem. Otroku je najpomembnejše vsekakor pogovarjanje; z njim širi govorni zaklad, lahko primerja svoje misli z mislimi staršev in občuti, da mu očka in mamica poklanjata dovolj pozornosti. Mnogi otroci pa, ki te toplote, tesne povezanosti s starši niso doležni, so srečni že takrat, kadar sta očka in mamica z njimi. Tudi prisotnost ljubljene osebe lahko poteši čustveno praznino.

In večerni poljub, predpražnik sanj? Znano je, da drobne nežnosti nekoga, ki je tako zaželen kot mamica, mnogo pomenijo. Nekateri otroci ne zaspe ali pa zaspe s solzami v očeh, kadar jim mamica odkloni poljubček za lahko noč. Neutemeljen je strah nekaterih očetov, da bi se otrok ob takšnih pozornostih lahko pomehkužil. Sicer pa ni mnogo stvari tako lepih kakor objem ali poljub otroka po napornem dnevu v službi ali potovanju. Otroku pa daje prav ta večerni poljub občutek varnosti, ugodja, sreče, zaželenosti... To ni razvada, ampak potreba, če želimo, da bo naš otrok pravilno sprejel čustva in se čustveno pozitivno razvijal. Razvada nekaterih mamic, ki dovoljujejo otrokom, da jih terorizirajo, je, da legajo zvečer k otroku, dokler ta ne zaspi. Tako damo otroku moč, ki jo bo neomejeno izkoriščal, s tem pa zaslužnjeval starše. In marsičemu se je lažje privaditi kakor odvaditi.

Drobni nasveti

- ČIŠČENJE KRZNA. Belo krzno čistimo tudi s krompirjevo moko. Močno segreto potresemo po dlakah in jo zdrgnemo z njo, nakar krzno iztepmo. Če je treba, postopek ponovimo. Temno krzno čistimo tako s segretim peskom in z žagovino. Dolge dlake dobro stepemo in stresemo ali pa jih počesemo s kovinastim glavnikom. Mokro krzno ne sušimo pri peči, ker koža ordi, dlake pa se začno lomiti. Najprej ga s krpo natanko zbršimo v smeri vlaken in zgladišmo s krtačo. Naslednji dan ga previdno stresemo in počesemo. Poležane dlake se spet zravnaajo, če jih držimo nad soparo.

Vino ima slabe pa tudi dobre lastnosti

Vino ima vrsto krepčilnih in zdravičnih lastnosti, kar so vedeli že naši predniki. Sodobna znanost in medicina znova odkrivata dobre lastnosti vina. To pijačo v zmernih količinah priporočata vsem, ki bi radi dolgo in zdravo živeli.

Marsikdaj se zgodi, da na počitnicah zbolimo. Dajejo nas prebavne motnje, ki nam zagrenijo vse veselje do sonca in morja. Toda zdi se, kot da povzročitelji bolezni izbirajo žrtve po muhavem vrstnem redu: Čeprav jedo družinski člani isto hrano ob istem času, eni zbolijo, drugi pa ne. Po mnenju zdravnikov ima veliko več možnosti, da ostane zdrav, tisti, ki pije k jedi vino, kot tisti, ki se odžaja z mineralno vodo ali s pivom. Pravijo, da se v vinu skriva resnica. Ima pa vino tudi celo vrsto zdravičnih lastnosti, ki smo jih potiskali v nemar, ker smo videli samo kvarne lastnosti te alkoholne pijače.

Zdravniki v starem Rimu so dobro poznali koristne lastnosti vina, zato so predpisovali Cesarjevimi vojščakom vsakodnevno merico vina, za obrambo pred tifusom in kolerom. Vino je bilo takrat neprečiščeno in kislo. Toda tudi vino, ki ga pridelujemo in pijemo danes, ima nekdanjo „čudežno moč“.

Francoski zdravnik profesor Georges Portmann je v Bordeauxu pri znanstvenih raziskavah odkril in potrdil tisto, kar so vedeli že rimski zdravniki: bacil tifusa in koli bakterije, ki jih damo v vino, so po desetih minutah uničeni. Profesor Portmann pravi: „Pravilo, da je treba k ostrigam in školjkam vedno piti vino, ni brez osnove. Naši predniki so najbrž opazili, da morski sadeži ne škodujejo tistim, ki pijejo vino, povzročijo pa lahko prebavne motnje pri tistem, ki jih ne poplakne z vinom.“

Vino torej uničuje bakterije. Zaradi alkohola, ki ga vsebuje? Komajda. Alkohol uničuje bakterije šele, če je 70-odstoten, v vinu pa je največ 12 odstotkov alkohola. Laboratorijski poskusi so pokazali, da tudi vino, ki so mu s posebnim postopkom odvzeli ves alkohol, zavira razvoj stafilokokov, bakterij, ki povzročajo vnetja.

Zdravniki so v starem veku že vedeli, zakaj izpirajo gnojne in vnete rane z vinom, ali pa jih obvezujejo s povoji, namočenimi v vinu.

Sodobna medicina nikakor ne povzdiguje vina na raven zdravil, ki jih prodajajo v lekarnah, rada pa bi tej pijači vrnila nekdanjo veljavo. Toliko dobrih lastnosti je v njem, da bi mu lahko rekli celo „univerzalni lek“. Seveda pa je tudi z vinom tako kot z vsemi zdravili: učinek doseže le, če ga uživamo zmerno, po zdravniškem priporočilu. Tisti, ki se bo „zdravil preventivno“, s kakim litrom na dan, bo naredil svojemu zdravju veliko škodo.

KAJ VSE ZMORE VINO, KDAJ ZDRAVILNO UČINKUJE:

- poglablja in pospešuje dihanje, povečuje prostornino pljuč
- normalizira prentek krvni pritisk
- uravnava toploto, kadar imamo vročino
- sprošča in blaži krče pri astmatičnih napadih
- pospešuje prekrvavitev srčne mišice, ker širi koronarne žile
- sprošča duševne napetosti, zaradi katerih se ožilje oži in krči
- pomaga ljudem, ki imajo nestalen pritisk in ki so občutljivi na vremenske spremembe
- topi trihine, ki so v svinjskem mesu, in jih približno 80 odstotkov tudi uniči
- ščiti nas pred salmonelami, bakterijami, bacili tifusa in davice.

Vino je krepčilno in daje moč vsemu organizmu. Rdeče vino z rumenjakom je staro zdravilo, s katerim so nekaj pomagali okrevajočemu bolniku, da si je hitreje opomogel. Slabokrvna dekleta so pila rdeče vino, pa so spet dobila rdeča lica. Sodobna medicina pojasnjuje: v rdečem vinu je precej železa, vpliva pa tudi na delovanje žilodca, ki nato laže sprejme iz hrane vitamin B12. Dva zahodnonemška profesorja poročata v strokovni zdravniški reviji, da sta dosegla podoben učinek kot z rdečim vinom le še z dodajanjem atropina, ki pa je močan živčni strup.

Vinu tudi ni mogoče očitati, da redi, čeprav vsebuje precej kalorij. Pacienti, ki so ob shujševalni dieti popili osminko litra bele vina na dan, so hujšali hitreje od tistih, ki so pili druge, manj kalorične pijače. Majhne količine vina namreč pospešujejo delovanje žleze ščitnice in s tem tudi presnovo.

Svojo zdravično moč pa ima vino le, če ga uživamo v majhnih količinah. Ne smemo namreč pozabiti, da je kljub številnim dobrim lastnostim vendarle alkoholna pijača, alkohol pa kvarno deluje na jetra in organizem nasploh.

Če pijemo vino, tudi gledamo, da ne pijemo katekole mešanice, ampak izberemo suho, dobro vino, v katerem je malo sladkorja.

Zadnje čase so zdravniki odkrili še eno lastnost vina: med ljudmi, ki redno pijejo vino, je veliko manj primerov srčnega infarkta kot med bolniki, ki niso nikoli pili vina. Pred infarktom ne varuje alkohol, ampak neka druga snov v vinu, ki pa je še niso osamili in določili. Sicer pa, zakaj bi jo izločili: v vinu je zdravilo proti infarktu bolnikom dostopnejše in okusnejše, kot če bi ga dobivali v lekarni, na recept, v obliki kapljic ali tablet.

POSKUSITE

ZELENJAVNI KROMPIR

Potrebujemo: 1/4 kg svežih ali 10 dkg suhih gob, dve srednje debeli čebuli, tri korenine peteršilja, 1/4 kg pora, 15 dkg masti, 7 dkg moke, 1/2 kg krompirja, sol, poper, muškatni orešek, kis, 4 pare hrenovk, dva šopka drobnjaka.

Sesekljamo očisteno (če imamo suhe, tudi namočene) gobe, čebulo, peteršilj in por. Iz masti in moke napravimo temno prežganje, mu dodamo sesekljane gobe in ostalo ter vse prepražimo. Zalijemo z vodo, dodamo kis, poper, muškatni orešek. Čez čas dodamo olupljen, na listke zrezan krompir. Vse skupaj naj vre do mehkega. Jed izboljšamo z narezanimi hrenovkami in seseklimi drobnjakom.

FIŽOL S KLOBASAMI

Potrebujemo: 1/2 kg fižola, sol, lovorjev list, timijan, 15 dkg prekajene slanin, dve debeli čebuli, tri stroke česna, 10 dkg paradižnikove mezge, drobno zeleno, malo kumine, žličko sladke paprike, tri kranjske klobase.

Prejšnji dan namočeni fižol (lahko pa uporabimo tudi konserve) skuhamo z lovorovim listom in vejico timijana. Na razpušeni slanini prepražimo sesekljano čebulo s seseklim česnom, na drobno zrezano zeleno, stro kumino, paradižnikom in papriko. Vse skupaj primešamo fižolu in kuhamo tako dolgo, da se jed nekoliko zgosti. Nazadnje solimo, popramo, primešamo paradižnik in na rezino zrezano klobaso. Poleg tega postrežemo še s kislim zeljem — kuhanim ali v solati.

RIŽ S ŠPINAČO

Potrebujemo: 1/2 kg riža, 15 dkg masti, čebulo, 4 hrenovke, 1 kg špinata, slan krop.

Na masti prepražimo sesekljano čebulo, dodamo očisteno in opran riž, ga prepražimo, zalijemo, osolimo in dušimo. Posebej skuhamo v vreli vodi očisteno in oprano špinato. Vode za kuhanje naj bo malo. Parabli jo bomo za zalivanje riža. Ko je riž mehak, mu dodamo narezane hrenovke in vse skupaj še malo prevremo. Nazadnje primešamo še pretlačeno špinato. Nekaj špinata pustimo surove in jo sesekljano dodamo že izgotovljeni jedi. S tem obogatimo jed z vitamini.

Grozdje

Kalorično je, vitaminsko, okusno, kratka, ena od najbolj zaželenih vrst sadja. Pri nakupu pazimo, da so jagode trde in čvrste ter nepoškodovane. Nezrelih grozdov ne kupujmo, ker vsebujejo težko prebavljive sestavine in nimajo toliko vitaminov in mineralov kot zreli.

Grozdje sodi med najbolj hranljivo in najbolj zdravo sadje, saj vsebuje od 14 do 30 odstotkov sladkorja, vitamine A, B in C ter okrog 700 do 800 kalorij na kilogram, kar je glede na druge sadne vrste dvojna količina. Pravijo, da je liter svežega grozdnega soka prav tako zdrav kot liter mleka... Zdravniki priporočajo svež grozdni sok tistim, ki bi se radi zredili in vedno utrujenim ter slabotnim ljudem, ker krepi organizem, seveda ne naenkrat. Grozdje je imenitno tudi za športnike, otroke, nosečnice, revmatične bolnike in osebe, ki jih muči zapeka. Samo sladkorni bolniki naj se posvetujejo z zdravnikom.

Grozdje je zelo obstojno sadje, hranimo ga lahko celo tedne dolgo. Izberemo zares zdrave in lepe grozde ter jih obesimo na zračnem prostoru.

že nekajkrat našgali Nemce, četudi so bili ti v veliki premoči. So pogumni naši fantje, naši borci partizani, to moram pa reči.

Streljanje zunaj v noči in mesečini je bilo le kratko. V nastali tišini se ne da nobenih misli več zbrati. Začneš ugibati in vezati kaj čudne domneve. Vedno jemlješ za vsak primer najslabšo možnost. Tako je vojna že posurovila tudi hribovske ljudi. Tudi Jožefa. So noči, ki so tako moreče tihe, da je težko spati. Taka je bila nocojšnja. Zlasti je morila sedaj nastala tišina po nenadnem streljanju zunaj.

Oče Jožef si je skušal dopovedovati, morda se mi je samo tako zdelo... Po ženinem globljem dihanju sklepa, da ona tako ničesar ni dojela. Kako bi tudi, ko slabo sliši. Prišli so k dremanju. Premetaval se je z ene na drugo stran.

Ko je neobzdrano glasno pohrkal, se iz spalnične polmesečinske motnjave dvigne Lenčkin glas:

„Kaj pa je?“

Kaj, še ne spi? Kako to? Da bo ona kaj čula, neverjetno! Nekaj zamomlja in spet obmolkne.

Mislil ji je dopovedati, da se je pač kaj ganilo zunaj. Ali je zdrknil sneg raz jablano na hlevno streho. Ali pa je bajtino ostrejšje zaškripalo. Stare stavbe vedno nekaj hrestijo. Poslopje je menda kot živo bitje. Tudi nekam po svoje se premika, pa zaškriplje zdaj tu, zdaj tam. To dela lesovina. Vedel je primere, kako v najhujšem mrazu smrekova debla pokajo. Pa še kaj bi ji povedal, da se ženica ne bi vznemirjala. A kaj? Vse bi samo lagal! Kajti točno je slišal od zunaj v noči strojnično streljanje. Točno. Ni ga varal nekdanji vojaški čut na laški fronti. Kaj takega ne pozabiš! Le kaj bi begal ženo s sporočilom, da zunaj poka. Večkrat je pokalo, pa ji ni vsega pripovedoval. Pozneje morda. Kratko in neprizadeto. Saj ona vedno povezuje vsak

spopad z Matevžem. Vedno trepetal zanj. Posebno sedaj od tega žalostnega dogodka na Komelju tam pri Pliberku. Dolgo ji ni povedal o Domnovi smrti. Ker pa je nekaj izvedela od drugih obiskov pri hiši, je moral z besedo na dan. Sprva je vse omilil, češ, natanko se ne ve, če je Domen res padel. Našli so samo več zoglelenih trupel. Nihče ne more trditi, da bi bil Domen zraven. Kje pa je sedaj? Kje? Za partizanom vprašati je težko. Nekateri se pojavijo čez mesece, ko drugi poprej vedo povedati, da so padli. Težko je. Tudi o Gašperju so krožile vesti, da je padel z vsemi svojimi soborci na Svinški planini, pa ni res. Seveda imajo tudi gestapovci gobce vmes. Nalašč spuščajo take laživesti med ljudstvo, ga vznemirjajo in iščejo nove sledove do bunkerjev in terenskih zvez.

Nato se oče Jožef potopi z neveselimi spomini na davno prvo svetovno vojno v plitvo spanje, katero obtežujejo svinčene sanje...

Sunek in že se oče Jožef prebudi! Čuje nekaj zunaj v snegu pod oknom. Kako dolgo je spal, ne ve. Poslušal in ugotovi spokojno ženino dihanje. Zdaj le dobro spi.

Nekaj tiplje po zunanji strani bajtine stene ravno v višini Jožefovega vzglavlja. Tiho potrka na okensko steklo. Vroče zašepeta trpeč glas:

„Oče, oče, me sliši!“

Jožef je že pokonci. Pozabil je, da njegova postelja rada pod njegovo krepko moško postavo zakreče in da vrata iz spalnice vedno poškrpavajo, četudi jim večkrat namasti tečaje. Stara reč vedno škriplje. Samo njegove kosti ne škripljejo, dasi ni več najmlajši.

Zunaj ob dumiku sloni... Matevž!

Videti ga ne more, ker ne prižge baterijke. Iz glasu pa ujame izmučenost. Oče Jožef se dela sila močnega. In je tudi močan. Pomaga ranjenemu sinu, da se potih-

ma skobali v stransko kuhinjo, od koder se ne sliši k materi v spalnico. Še prežene očetova odločnost ledene megle izpred oči in zadržuje srčne krče na poledenelih ustnih. Dober vojak je in še boljši partizan, kar nič ne vzdihuje in puške ne spusti iz rok, se je upokoneval očel ob pogledu na sina. To je obema pomagalo. Kaj bi jadovala? Moška sta sama s seboj. Vojna je tako zadeva moških. Bolje je tako. A tudi bolj sramotno in nizkotno za ves moški spol na svetu!

„Stegno je prestreljeno!“

Trde besede kot je še trše dejstvo.

„Tukaj iz torbice vzemiva obvezavke in za silo...“

Mehkobno se je zavrtinčilo pred upehanim kurirjem Matevžem. Oče je pravilno ugotavljal: Precej krvi je izgubil, pa se bo onesvetil na toplem. Še prej kot zunaj. Poznam to z laške fronte.

Sin je bil močan. Omedlevo je premagal.

Zdaj šele je zdrobil oče besede med zobmi:

„Da je tebe doletelo, tebe starega lisjaka partizan skegal!“

Oboje se je pomešalo za hip v Matevževi glavi: Zaklel bi in se razhudil nad samim seboj, ker je tako upošteval Zvonkovo ljubimkanje in čakanje pri Lesovniku, ker sta se zadrževala čisto neodgovorno, po partizansko nemogoče, brez straže pri hiši... in navrelo mu je v dušo pomehkušana jokavost, ki se zbudi v pričo lastnega očeta, kajti ob njem je bil nekoč otrok in se je tudi jokal.

Posilil se je in malomarno odvrnil:

„Zvonko me spremlja. Tako ve, da se tukaj dobiva. Vsak čas mora priti.“

„Kaj ti naj dam? Žganje ne bi bilo primerno, ker bi le še kri gnalo.“

(Dalje prihodnjič)

Za časa 1000-letnega rajha:

„Užiška republika” prvo osvobojeno ozemlje Vtisi s potovanja po SR Srbiji (2)

V jugozahodni Srbiji leži mesto Titovo Užice, ki je imelo pomembno vlogo za časa narodnoosvobodilne borbe. Prostorni „Trg partizanov” s Titovim spomenikom še danes spominja na dneve jeseni 1941, ko je bilo mesto Užice center prvega in edinega osvobojenega ozemlja v takratnem „1000-letnem rajhu”. Komaj dvajset minut po tem, ko je javnost zvedela o smrti Tita, je bil Trg partizanov napolnjen z mladino, ki se je spominjala velikega moža, in še en mesec za tem so mladinci na lastno iniciativo stali častno stražo na tem zgodovinskem mestu.

Ob vznožju planinskih planot Taristično izgrajeno področje, leži mesto Titovo Užice, ki šteje 35.000 prebivalcev. Mesto se ponosno

Pogled z roba amfiteatra proti staremu spomeniku

Na kraju, kjer se je boril delavski bataljon proti fašistom je lani slavnostno otvoril mogočen spomenik sam predsednik Tito, ki se je 38 let prej umikal s partizanskimi četami iz Užic na italijansko zasedbeno področje.

Mogočen spomenik se razprostira po hrbtu planine in je sestavljen iz več skulpturnih skupin. Prva skulptura — v obliki amfiteatra — simbolizira Užiško republiko, ki jo ogrožajo fašistične kolone. Na mali vzpetini med skulpturami novega spomenika stoji stari koničasti spomenik. Od tam naprej pa je razporejena „galerija delavske brigade”, ki se vije do „platoja svobode”. Tega obkrožajo stebri, ki simbolizirajo rast revolucije in dosežejo svoj višek v 14 metrov visoki skulpturi (14 metrov zato, ker je Kadinjača oddaljena 14 km od Užic), katera simbolizira sonce in je obrnjena proti Titovemu Užicu; tla med skulpturami pokrivajo ploščice. Rdečkasti kamni, ki se kot trak vijejo med različnimi elementi tega mogočnega spomenika simbolizirajo kri padlega delavskega bataljona in kri vseh drugih partizanov, ki so dali svoja življenja za svobodo.

spominja revolucionarne vloge, ki jo je imelo prebivalstvo tega področja posebno ob začetku fašistične okupacije Jugoslavije. Nacionalni muzej, ki je urejen v prostorih stare užiške banke, spominja na obdobje med vstajo marca 1941 do ustanovitve prve proletarske udarne brigade decembra istega leta. Precejšen del razstave, ki so jo v okviru svoje turnee po SR Srbiji obiskali tudi pevci MPZ Rož, je posvečen „Užiški republiki”, ki je trajala od 24. septembra do 29. novembra 1941.

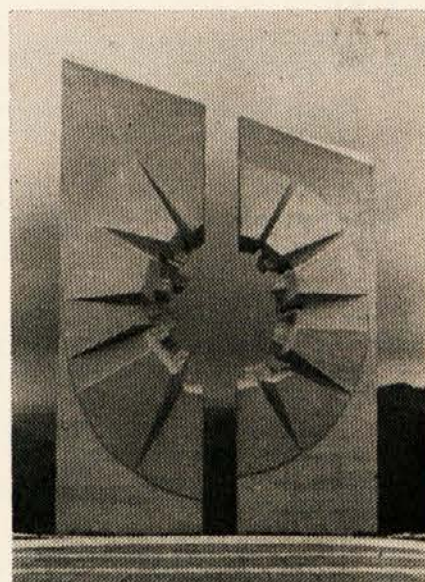
Osvobojeno področje „Užiške republike” je bilo ogromnega pomena za ves jugoslovanski odpor proti okupatorjem. Že pojem republike sam je bil kašipot vsem narodom, ki so trpeli pod ureditvijo monarhije. V prvi vrsti pa je bilo osvobodno področje okoli Užic izraz neumortljive želje po svobodi in neodvisnosti jugoslovanskih narodov. Muzej vstaje v Titovih Užicah prikazuje razvoj ljudskega gibanja, ki je doživelo svoj prvi razmah ob podpisu pakta z Nemčijo in Italijo, ki ga je podpisala pro-fašistična jugoslovanska vlada. V velikih demonstracijah je ljudstvo zahtevalo preklic kapitulacije in z gesli kot „Boljši je vojna kot pakt” in „Smrt je boljši kot suženjstvo” izrazilo svojo neomajno pripravljenost za odpor. Komunistična partija pod vodstvom Tita je bila edina družbeno-politična sila, ki je takoj po napadu fašističnih sil na Jugoslavijo začela s pripravami na oborožen boj proti nemškimi, italijanskim, madžarskim in bolgarskim fašistom. 4. julija 1941 je po temeljiti pripravi sledil poziv na vstajo. V kratkem času je bila osvobodjena zahodna Srbija, Šumadija, Črna gora, Bosna in Hercegovina, deli Hrvatske in še kraji v drugih predelih Jugoslavije. Jeseni 1941 je bila osvobodjena že več kot tretjina jugoslovanskega teritorija, partizanske enote so še napredovale. V Srbiji je delovalo 24 partizanskih odredov s skupno 15.000 borcev.

Zato so se Nemci zakleli, da bodo svoje izgube kruto maščevali. Po približnih podatkih so pobili od avgusta do decembra 1941 v Srbiji okoli 44.000 oseb.

Najhujši trn v peti jim je bila Užiška republika, kjer je bil tudi vrhovni štab partizanskih enot Narodnoosvobodilne vojne in Centralni komite KPJ. Sredi zasedenega področja so tam partizani izdelovali noč in dan puške, pištole, bombe, municijo za desetstisoče partizanov ne samo v Srbiji temveč tudi v drugih pokrajinah. Izdelovali pa so v tovarnah tudi obutev, obleko, orodje in druge potrebščine. Bilo pa je tudi središče publicistike; v Užicah je izhajala npr. „Borba”, ki so jo razširjali po vsej deželi.

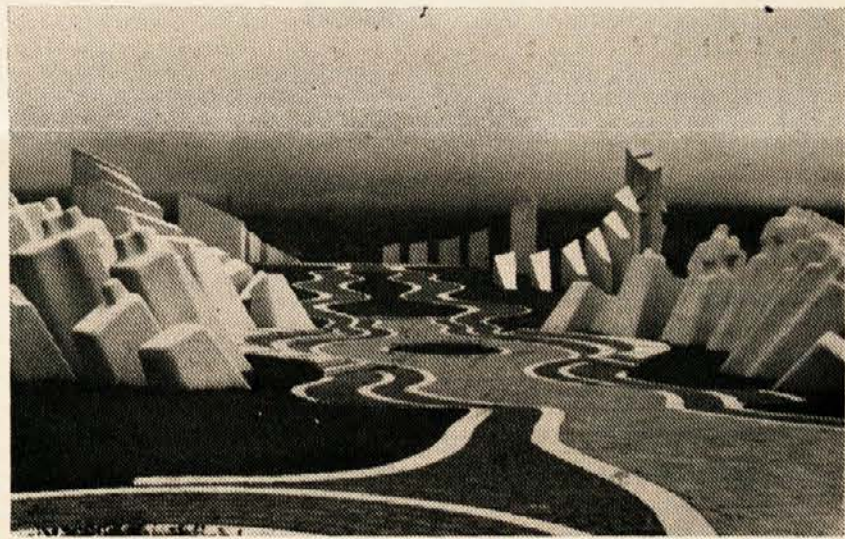
Po vsej Jugoslaviji je bilo tedaj približno 60 do 70.000 partizanov pod orožjem, fašisti pa so imeli zmeraj večje izgube. Njihov vrhovni štab se je odločil, da bo uničil Užiško republiko. Zaupali so v svojo številčno in tehnično premoč in so nameravali obkoliti glavne partizanske enote na osvobojenem področju v okolici Užic in Čačka. Pod vrhovnim poveljstvom Nemcev so pripravili okoli 80.000 vojakov za napad. Med njimi so bili tudi četniki in ustaši. Njim nasproti je stalo 15.000 izmučenih partizanov, ki so imeli samo lahko orožje. Poveljnik fašističnih čet je bil general Böhme, ki je že v prvi svetovni vojni s svojimi četami doživel hude poraze in se je hotel po tej poti „maščevati”.

26. novembra je vrhovni štab partizanskih enot odločil, da se bodo umaknili vsi po prej določenih poteh preko planine Zlatibor v Sandžak, ki je ležal v italijanskem

Sonce svobode, ki je obrnjeno proti centru nekdanje Užiške republike

zasedbenem območju. Fašisti so napadali s podporo letal in oklepnih vozil. Dobro pripravljen umik narodnoosvobodilnih čet je branilo na planini Kadinjača 400 članov delavskega bataljona. Dobro skriti so 29. novembra večinoma z lahkim orožjem kljubovali več kot pol dneva napadom fašistov. Ob 8. uri zjutraj so fašisti napadli in delavski bataljon se je junaško branil. Do pol treh popoldne so branili fašističnim enotam napredovanje. Dobro razporejeni partizani so bili težka ovira za fašistične čete, ki so poslale svoje specialne enote. Delavski bataljon se je boril do zadnjega in je s svojim odločnim bojem omogočil umik drugim enotam v novo bojno področje s tem pa pomagal prekrizati fašistom njihov cilj uničiti glavnino partizanskih enot.

V ozadju plato svobode

Iz življenja Triglavskega župnika Jakoba Aljaža

Letos proslavljamo celo vrsto jubilejev, ki so v zvezi s triglavskim župnikom Jakobom Aljažem. Tako smo letos obhajali 85-letnico Aljaževega stolpa na vrhu Triglava, 70-letnico današnjega Aljaževega doma v Vratih in 135-letnico Aljaževega rojstva.

V naslednjem sestavku vas bomo seznanili s tem velikim sinom slovenskega ljudstva, ki je za časa cesarske Avstrije ohranil Triglav Slovincem.

Jakoba Aljaža (6. VII. 1845 — 4. V. 1927) so rodila severna podnožja Šmarne gore z Grmado, kjer je zavetje dobila idilično samotna vasica Zavrha. Samo slemena hiš iznad gozdnate čistine še danes dajo slutiti življenje sredi gmajni, ki so se od nekdanj razprostirale od dvoglavne Šmarne gore tja do Smedniškega hrbta. Mir je tu skozi vse leto. Pogled na Kamniške planine in ob jasnih jutrih in večerih celo na Juljske Alpe s Triglavom se je gotovo zapisal v dušo mladega Jakoba Aljaža. Širino tega pogleda izpred domačega praga je zaklenil v srce, ko je odšel na uk v širni svet.

Oddaljena od prometnih poti, s katerimi je Ljubljana povezana s Kranjsko in Štajersko, se je vasiica pozimi še bolj oklenila v svoj mir. Le vijuge dima, ki se ob mrzlih večerih sukajo iznad zasneženih streh, še bolj poudarjajo toploto kmečkega doma, ki ga je Aljaž cenil bolj kot palače tujega sveta.

Se danes se ta vasica ni zgubila v hrpu življenja, ki obvladuje prometne poti okrog nje. Zelene preproge travnikov prekinjajo njive in gozdovi, onkraj katerih obzorje obvladujejo snežniki in kamnite planjave Grintavcev. Ob večerih rdijo prepadne plati Grintavca in Kočne, rebri Skute in Brane, pobočja Planjave in Ojstrice. To je trenutek, ko odzvanja zvon na Šmarni gori, ko se mrzlo spreleti v mračnih hostah sever-

nega pobočja Grmade, vzdruže, ki je Aljaža prevzelo za vse življenje.

Dovje, vas na sončni terasi pod Karavankami, ki se ji je Aljaž zapisal do konca življenja, je drugačna od Zavrha. Pod vasio je živahen promet po gornjesavski dolini v obe smeri. Z vasi pa se odpirajo pogledi na Triglavsko pogorje, ki se odkriva med gozdnato Mežaklo in Slemenom. V presledkih vodijo ozke triglavske doline globoko v osrčje triglavskega sveta. Vse vodi k očaku; nazobčani vrhovi nad Krmo, dolina ki kot zakrivljena pastirska palica zavije pod Kredarico; mračna in gozdna Črna gora, ki se podaljšuje v žagasti greben Vrbanovih špic, ki se spogledujeta z višjim in bolj markantnim grebenom Rjavine onkraj doline Kot in dolina Vrata, kot naravni vhod v kraljestvo Zlatoroga, dokler pogleda in poti ne zapre — sam Triglav s severno steno. Od vsepovsod gore zapirajo pogled na Triglav, le njegov vrh, ki dominira nad okolico, je razkrit. Bolj ko se mu bližamo od katerekoli strani, bolj ta vrh obvladuje okolico in človeka, Triglav — gora in simbol!

Ni čuda, da bi Aljaža ne priklenil ta svet s svojo lepoto, drznostjo oblik in s takratno nedotaknjenostjo.

Sodobniki se ga spominjajo in opisujejo kot nadpovprečno ljubeznivega in hudomušnega. Žaliv nikoli ni bil. Rad se je šalil, znana je njegova latovščina. Če ji je kdo nasel in jo kasneje spregledal, se je temu od srca nasmejal. Zamere ni poznal, bil je otroško preprostega značaja, iskreno priljubljen med ljudmi. Umrl je takorekoč brez osebnega premoženja, vse je vložil v dovško cerkev, opremo, v slovenske planinske kočje in med reveže. Kljub temu so ga radi obiskovali: glavarji, sodniki, odborniki raznih društev, Čehi, Hrvati, pa tudi Nemci iz Berlina in Dunaja, ki so se — kot sam piše — zelo ločili od naših nemčurjev.

Aljaž po končanih študijah ni precenjeval znanja v odnosu do preprostega človeka, ki je živel v teh dolinah. Govoril mu je v jeziku, ki ga je lahko razumel, slikovito in v gorenjskem narečju. Ljudstvu je ostal v spominu po jednatosti in slikovitih primerih, po naukih in pridigah, kakršnih se ni mogla ogniti tudi kakšna mlada svojeglava glava — seveda vse v dobrem pomenu besede. Toda v robati in odrezavi besedi se je odražalo mehko in dobrodušno srce. Danes to spo-

znamo le še v kompozicijah številnih Aljaževih skladb, v melodioznosti in pevnosti, ki jo dojamemo tudi ljudsko uho in srce, Aljaž — Slavinova: Oj Triglav, moj dom, je danes neuradna planinska himna, ki jo prepevamo ob vseh priložnostih in svečanostih.

Vse skladbe odkrivajo bit tega človeka, ki je znal prisluhniti, za kaj čuti človeško srce v triglavski tiho, znal odkriti in dati čustvu sreče v gorah odraz v pesmi. Zato Aljaževim številnim civilnim in planinskim zaslugam ob bok pripisujemo tudi njegove kompozicije, na čelu z znano „Oj Triglav, moj dom”. Ta je dobila že kar domoljuben značaj.

Čprav v zapisih planinske ali uradne narave ni bil preveč gostobeseden, je znal v jedrnatih besedah zajeti tisto, kar je bilo jedro informacije. Anekdota mu je bila ljubša od zavijanja v svilo, očetovski nasvet primernejše od graje. V razgovoru je bil po pripovedih sodobnikov širok, prisrčen in sproščen. Kjerkoli se je pojavil — daleč od doma — so ga sprejemali z veseljem in častmi. „Hodil je kakor v triumfu iz kraja v kraj, videl je vse mesto (Maribor, opomba T. S.) z okolico... Sploh, zdelo se je, da se okrog njega zbira vse mesto.

Povsod so ga sprejeli kot svojega, a on se je počutil med njimi, kakor bi bil doma” (PV 1926/4, str. 93). Slavo slovenskega ljudstva je oznanjal tudi v Zagrebu in v nemških deželah, kjer je postal častni član Erzgebirgsverein. Nastopil pa je tudi na Dunaju v narodni noši in žel splošno priznanje z ovacijami. Aljažev humor je ustvaril mnogo. Utiral mu je pota tam, kjer bi sicer težko utrl pot. Brez humorja bi si Aljaža težko predstavljali, kar nekako skladal se je z njegovo osebo. Prepričani smo lahko, da bi se za prvenstvo v šegavosti trdo spoprijela z Jožo Čopom, seveda vsak na svoj način, iz svojih pogledov. V formi pa sta bila oba vedno.

Triglavskih anekdot o Aljažu je veliko. Precej jih je zapisal sam, še več mu jih je pripisal Mlakar, izboljšal in dodal, čeprav je intelektualna lastnina ostala Aljaža. Vsi trije: Aljaž, Mlakar in Čop, so posrečena trojka, združena v Triglavu, ki jih čas, razmere, predvsem pa srce nikoli niso razdružili v človeške spore in strasti. Gore so razklepale njihova srca s tisto vedrino, kot jo lahko naredi vedro nebo in Triglav nad oblaki in meglami.

(Nadaljevanje v prihodnji številki)

Na celovškem drsališču že spet živahno

Čeprav je celovski lesni sejem zaključil šele 17. avgusta, pa je sejemska hala 6 že spremenjena v drsališče in življenje v njej v poln teku. Osebe, ki je sejemska hala spremenila v drsališče je bilo zelo pridno, saj je bilo treba namestiti tribune, ki zahtevajo še posebej veliko dela, vestnosti in odgovornosti, kajti predpisi za gradnjo takih naprav so zelo strogi.

Drsališče je imelo prve goste že v ponedeljek — trenirali so hokejisti KAC-a, od torka naprej pa je drsališče spet na razpolago vsem ljubiteljem športa na ledu. Drsališče (hala 6) bo odprto do vključno 1. marca prihodnjega leta. V zvezi z drsališčem so bile izvedene še razne modernizacije, med njimi so vgradili v strop hale odgovarjajočo razsvetljavo, ki bo mnogo prispevala, da bodo svetlobni efekti še bolj izkoriščeni kot so bili do sedaj. Ta modernizacija oziroma izboljšava v korist športne publike gre predvsem na račun subvencij, ki sta jih prispevala dežela in deželno glavno mesto. Sejemska vodstvo naproša številna športna društva, da pravočasno donirajo njihove želje glede uporabe drsališča, prvič že zaradi tega, da ne pride do terminskih navzkrižij, drugič pa zato, da bi to optimalno odgovarjalo predstavam športnih dejavnikov.

Zasedanje delovne skupnosti Alpe-Jadran

Pred dvema leti je bilo ustanovljeno združenje v katerem sodelujejo Koroška, Štajerska in Zgornja Avstrija, Socialistični republiki Slovenija in Hrvaška ter avtonomni deželi Furlanija-Juljska krajina in Benečija. Ta teden se je v Grazu začela skupščina te delovne skupnosti na katerem obravnavajo

VABILO

na pevsko vajo Partizanskega pevskega zbora v torek 30. septembra 1980 s pričetkom ob 19. uri v Kulturnem domu v Šentprimozu.

Zbor bo deloval v mešanem sestavu, zato vabimo tudi pevke, ki kažejo zanimanje za ta zbor.

delovanje zadnjih dveh let in načrtujejo delo v naslednjih dveh letih. V prihodnjem letu bodo obravnavali v Leobnu energetska vprašanja. Že letos pa bo začel z delovanjem „Radio Alpe-Jadran“, v katerem se bodo v glasbi in besedi predstavljale vse članice delovne skupnosti.

Krščanska kulturna zveza v Celovcu vabi na

INTENZIVNI SEMINAR ZBOROVODIJ

(predvsem otroških in mladinskih zborov oz. skupin, ki nastopajo na revijah otroških in mladinskih zborov 19. okt. 1980 v Celovcu) v soboto 27. 9. in v nedeljo 28. 9. 1980 v Domu prosvete v Tinjah. Vodja seminarja: prof. Jožko Kovačič. Prijave sprejema Krščanska kulturna zveza, Viktringer Ring 26, 9020 Celovec tel.: (042 22) 72 5 65/25 ali 23 do četrtka, 25. 9. 1980

Plesni tečaj

30 tečajnih ur

Vodi: Gregor Krištof

Prireja: ZSM Pliberk in Katoliško prosvetno društvo „Drava“ — Žvabek

Začetek: 4. oktobra 1980, ob 19.30 uri
Prijave: Posojilnica Pliberk

Cena: 3il. 350.—

Kraj: dvorana Schwarzl v Pliberku

Iščem delno zaposlitev kot
**LOVEC NA DVOJEZIČNEM
OZEMLJU KOROŠKE**
Imam državni izpit za LOVCA
in GOZDARJA in tudi prakso
na lovu in na lesnem področju.
Ponudbe na uredništvo Slovenskega vestnika

Iščem stalnega sotovariša
gornika po sledovih dr. Julija
Kugyja. Tel.: 0 42 22 - 33 08 75
okoli 20. ure.

Razpis celodnevne službenega
mesta pomočnice v otroškem vr-
cu „Naš otrok“ v Celovcu

Delo pomočnice obsega sodelo-
vanje pri vzgojnem delu in či-
ščenje prostorov. Pogoji za na-
stavitve so: znanje obeh dežel-
nih jezikov, veselje do dela z
otroci in čut za red.

Pismene prošnje z življenjepisom
pošljite na naslov Otroški vrtec
„Naš otrok“, 10.-Oktober-Str. 25,
9020 Klagenfurt.

SLOVENSKI ATLETSKI KLUB

vabi na prvenstvene tekme

V SOBOTO, 27. SEPTEMBRA 1980

SAK šol. — Hodiše šol.

ob 14.30 uri

SAK Im. — Hodiše ml.

ob 15.45 uri

Igrišče: Hodiše (Keutschach)

V NEDELJO, 28. SEPTEMBRA 1980

SAK - Možberk

ob 13.30 uri

na nogometnem igrišču policije v bližini univerze (Polizeiplatz).

Navijači prisrčno vabljeni!

RADIO — TELEVIZIJA

SLOVENSKE ODDAJE RADIO CELOVEC

PETEK, 26. 9.: 14.10 Koroški obzornik — Naroda bogat zaklad zbirka starih je navad: „Pesem o rojstvu“ (posnetki z zaključne prireditve na šoli za gospodinjstvo poklice šolskih sester v št. Petru pri št. Jakobu v Rožu — 14. 6. 80).

SOBOTA, 27. 9.: 9.45 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

NEDELJA, 28. 9.: 7.05 Duhovni nagovor — Naj pesmica naša darilo vam bo.

PONEDELJEK, 29. 9.: 14.10 Koroški obzornik — 75-letnica SPD „Borovlje“ — 3. del.

TOREK, 30. 9.: 9.30 Za našo vas — 14.10 Koroški obzornik — Otroci poslušajte! — Mlada grla.

SREDA, 1. 10.: 14.10 Koroški obzornik — Ljudske pesmi in viže — Cerkev in svet.

ČETRTEK, 2. 10.: 14.10 Koroški obzornik — Družinski magazin.

AVSTRIJA 1

PETEK, 26. 9.: 9.00 Za predšolske otroke — 9.30 Ruščina — 10.00 Na razstavi — 5000 let egiptčanske umetnosti — 10.30 TV kuhinja — 10.55 Klub seniorjev — 11.35 Miniaturne — štiri popevke — 11.50 Potovanja — 17.00 Za predšolske otroke — 17.30 Heidi — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Panoptikum — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Stari — 21.20 Panorama — 22.10 Reklama in šport — 22.20 Humanizacija delovnega ljudstva — 23.30 Poročila.

SOBOTA, 27. 9.: 15.25 „Ob snidenju“ — moški morajo biti takšni — 17.00 Jolly box — 17.30 Nekoč je bil... človek — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Dva krat sedem — 18.25 Dober večer v soboto želi Heinz Conrads — 19.00 Slike iz Avstrije in Južne Tirolske — 19.30 Čas v sliki in šport — 20.15 Note za dva — 21.50 Šport — 22.10 Srebrna vrtnica iz Montreux-a 1980 — 22.50 Poročila.

NEDELJA, 28. 9.: 11.00 Ura tiska — 12.00 Tečaj za vzgojo mladega otroka — 15.10 Mišnica — 16.45 Toby in Tobias — 17.15 Čebelica Maja — 17.40 Otrokom za lahko noč — 17.45 Klub seniorjev — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki in šport — 20.15 Zamenjava vlog — 21.40 Poročila.

PONEDELJEK, 29. 9.: 9.00 Za predšolske otroke — 9.30 Tečaj za vzgojo mladega otroka — 10.00 Šolska oddaja — 10.30 Vesoljni dan — 17.00 Za predšolske otroke — 17.30 Lassie — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Živali pod vročim soncem — 18.25 Pregled sporeda — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Ponedeljski šport — 21.05 Detektiv Rockford: telefonski klic zadostuje — 21.50 Šport — 22.20 Poročila.

TOREK, 30. 9.: 9.00 Za predšolske otroke — 9.30 Angleščina za začetnike — 10.00 Kaj bi lahko postal? — 10.30 Moški morajo biti takšni — 17.00 Za predšolske otroke — 17.25 Oddaja z miško — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Caričin sel — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Prizma — 21.00 Dan vranine peruti — 21.50 George Burns-ova predstava — 22.40 Poročila.

SREDA, 1. 10.: 9.00 Oddaja z miško — 9.30 Dežela in ljudje — 10.00 To je London — 10.30 Moja gejša — 17.00 Vrt gospoda Zimpericha — 17.40 Moj stric z marse — 17.55 Otrokom za lahko noč — 17.00 Robi-novo gnezdo — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Zadnji most — 21.55 Poročila.

ČETRTEK, 2. 10.: 9.00 Za predšolske otroke — 9.30 Italijanščina — 10.00 Mesto dela zgodovino — 10.30 Zadnji most — 17.00 Za predšolske otroke — 17.25 Heulsuse — 17.35 Pet prijateljev — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Prosim k mizi — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 „Jacques Offenbach“ — 21.15 Avstrija med vojnami — 21.50 Večerni šport — 22.20 Poročila.

AVSTRIJA 2

PETEK, 26. 9.: 17.25 Pregled sporeda — 17.30 Šolska oddaja — 18.00 Tečaj za vzgojo mladega otroka — 18.30 Orientacija — 19.00 Vi želite — mi zaigramo — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Portret — 21.00 Sužnji — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Vesoljni dan — 23.40 Poročila.

SOBOTA, 27. 9.: 15.30 Mednarodno umetniško drsanje — 17.00 Waltoni — 17.45 Antikvite — 18.00 Dva krat sedem — 18.25 Nogomet — 19.00 Trailer — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Primer za ljudskega odveta — 20.15 Nočni strah iz Cantervilla — 21.30 Veseloliga — 22.35 Kriminalka — 0.10 Poročila.

NEDELJA, 28. 9.: 16.15 Pregled sporeda — 16.20 Sandokan — 17.10 Top hat — glasbena komedija — 18.30 Okay — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Tedenski pregled — 20.15 Moja gejša — 22.10 Šport — 22.25 Charlie Chan v Londonu — 23.40 Poročila.

PONEDELJEK, 29. 9.: 17.55 Pregled sporeda — 18.00 Angleščina za začetnike — 18.30 Bodoči mojstri — 19.00 O vzgoji — 20.15 Jacques Offenbach — 21.05 Zdravje — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Zalna obleka — 23.40 Poročila.

TOREK, 30. 9.: 17.55 Pregled sporeda — 18.00 Dežela in ljudje — 18.30 Svetovno prvenstvo šah-kompjuterja v Linzu — 19.15 Nova — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Kviz v rdeče-belo-rdečem — 21.05 Družinski album — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Klub 2.

SREDA, 1. 10.: 17.55 Pregled sporeda — 18.00 Italijanščina — 18.30 Brez nagobčnika — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Kultura v

Menjava denarja

Stanje v četrtek 25. septembra 1980

Za 100 din dobite	40.— šil.
Za 100 din plačate	45.— šil.
Za 100 lir dobite	1.42 šil.
Za 100 lir plačate	1.51 šil.
Za 100 mark dobite	698.— šil.
Za 100 mark plačate	714.30 šil.

sredo — 21.05 Sol in kruh — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Sama prijetna dekleta — 0.10 Poročila.

ČETRTEK, 2. 10.: 17.55 Pregled sporeda — 18.00 Ruščina — 18.30 Pota k umetnosti — 19.00 Galerija — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Domisleki svete Klare — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Klub 2.

JUGOSLAVIJA

PETEK, 26. 9.: 8.45 TV v šoli — 17.15 Poročila — 17.20 Leti, leti pikapolonca — 17.35 Družina Smola, madžarska risana serija — 18.00 Teletext 80, zabavna glasbena oddaja — 18.30 Obzornik — 18.40 Življenje na mehku dnu — 19.10 Risanka — 19.15 Cikcak — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Propagandna oddaja — 20.00 Zabavna glasbena oddaja — 20.55 Propagandna oddaja — 21.00 Blakovihi sedem, serijski film — 21.50 V znamenju — 22.05 Nočni kino: Paulina 1880, francoski film.

SOBOTA, 27. 9.: 8.00 Poročila — 8.05 Colargol, lutkovna serija — 8.15 Minigodci v glasbeni deželi — 8.30 ZBIS: O čudovitem povodcu — 8.45 Tehnika za natančno tehtanje, otroška nadaljevalka — 9.15 Poletavček — 9.45 Človek hoče navzgor, TV nadaljevalka — 10.45 Slovenski pomorščaki v boju za osvoboditev — 11.15 625 — 11.55 Poročila — 15.15 Oliver Twist, ameriški mladinski film — 16.45 Poročila — 16.50 Nogomet Jugoslavija: Danska, prenos — 18.55 Naš kraj — 19.10 Zlata ptica — 19.15 Risanka — 19.20 Cikcak — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Propagandna oddaja — 20.00 Srečanja, 2. oddaja — 21.30 Propagandna oddaja — 21.35 Levoroki revolveraš, ameriški film — 23.05 Lipica, re-

portaža — 23.10 TV Kažipot — 23.30 Poročila.

NEDELJA, 28. 9.: 8.15 Poročila — 8.20 Za nedeljsko dobro jutro — 8.50 Čebelica Maja — 9.20 Jazon iz vesolja — 9.45 Zgodovina pomorstva — 10.35 Vrnitev odpisanih, TV nadaljevalka — 11.35 Kažipot — 11.55 Mozaik — 12.00 Kmetijska oddaja — 13.00 Poročila — 14.45 Pot na vzhod — 15.10 Poročila — 15.15 Mednarodno konjeniško tekmovanje — 17.15 Športna poročila — 17.25 EP v košarki za ženske ali igrani film — 19.10 Risanka — 19.15 Cikcak — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Propagandna oddaja — 20.00 Kiklop, zadnji del nadaljevanke — 20.55 Propagandna oddaja — 21.00 Dokumentarna oddaja — 21.40 V znamenju — 21.55 Glasbena oddaja — 22.10 Športni pregled.

PONEDELJEK, 29. 9.: 8.45 TV v šoli — 17.20 Poročila — 17.25 Minigodci v glasbeni deželi — 17.35 Informacija — 18.00 Znana in neznana Jugoslavija — 18.30 Mozaik — 18.35 Obzornik — 18.45 Mladinska oddaja — 19.10 Risanka — 19.20 Cikcak — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Propagandna oddaja — 20.00 Razbita življenje, francoska drama — 21.40 Propagandna oddaja — 21.45 V znamenju — 22.00 Mozaik kratkega filma: Dejanje, jugoslovanski film.

TOREK, 30. 9.: 9.00 TV v šoli — 17.05 Poročila — 17.10 Japonska pravljica — 17.25 Pihalni orkester Idrija — 17.55 Poletavček — 18.25 Mozaik — 18.30 Obzornik — 18.40 Po sledeh napredka — 19.10 Risanka — 19.15 Cikcak — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Propagandna oddaja — 20.00 Film tedna: Kristus se je ustvil v Eboliju — 22.25 Propagandna oddaja — 22.30 V znamenju.

ČETRTEK, 2. 10.: 9.10 TV v šoli — 17.00 Poročila — 17.05 Zgodovina pomorstva — 17.55 Tehnika za natančno tehtanje — 18.25 Mozaik — 18.30 Obzornik — 18.40 Na sedmi stezi — 19.15 Risanka — 19.20 Cikcak — 19.24 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Propagandna oddaja — 20.00 Film tedna: Kristus se je ustvil v Eboliju — 22.25 Propagandna oddaja — 22.30 V znamenju.

NEDELJA, 28. 9.: 9.10 TV v šoli — 17.00 Poročila — 17.05 Zgodovina pomorstva — 17.55 Tehnika za natančno tehtanje — 18.25 Mozaik — 18.30 Obzornik — 18.40 Na sedmi stezi — 19.15 Risanka — 19.20 Cikcak — 19.24 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Propagandna oddaja — 20.00 Ameriški fragmenti, dokumentarna oddaja — 21.35 Propagandna oddaja — 21.40 V znamenju 21.55 Glasbena oddaja.

RADIO LJUBLJANA

SOBOTA, 27. 9.: 4.30 Dobro jutro — 4.50 Dnevni koledar — 5.00 Poročila — 5.30 Jutranja kronika — 6.00 Poročila — 6.20 Rekreativna — 6.30 Poročila — 6.35 Vremensko poročilo — 6.50 Dobro jutro — 7.00 Poročila — 8.08 Pionirski tednik — 9.05 Z radiom na poti — 10.00 Poročila — 11.05 Zapoje pesem — 11.20 Svetovna reportaža — 11.40 Zapoje z nami — 12.00 Poročila — 12.10 Godala v ritmu — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.20 Obvestila — 14.00 Poročila — 14.05 Kulturna panorama — 14.55 Minute za EP — 15.00 Dogodki in odmevi — 15.30 Zabavna glasba — 16.00 Vrtljak — 17.00 Studio ob 17.00 — 18.30 Iz dela Glasbene mladine Slovenije — 19.00 Radijski dnevnik — 19.25 Obvestila in zabavna glasba — 19.35 Mladi mostovi — 20.00 Sobotni zabavni večer — 21.00 Za prijetno razvedrilo — 21.30 Za naše izseljence — 22.00 Poročila — 23.10 Z lahkimi notami po naši domovini — 24.00 Poročila — 0.05 Nočni program.

NEDELJA, 28. 9.: 4.30 Dobro jutro — 5.00 Poročila — 5.15 Dones je nedelja — Rekreativna — 6.00 Poročila — 6.07 Radijska igra za otroke — 6.41 Skladbe za mladino — 7.00 Poročila — 9.05 Še pomnite, tovariši... — 10.00 Poročila — 10.05 Panorama lahke glasbe — 11.00 Pogovor s poslušalci — 12.00 Poročila — Na današnji dan — 13.00 Poročila — Posebna obvestila — 13.20 Za kmetijske proizvajalce — 13.50 Pihalne godbe — 14.00 Poročila — 14.05 Humoreska tega tedna — 14.25 S popevkami po Jugoslaviji — 15.00 Poročila — 15.10 Pri nas doma — 15.50 Nedeljska reporta-

ža — 15.55 Listi iz notesa — 16.15 Minute za EP 16.20 Gremo v kino — 17.00 Poročila — 17.05 Popularne operne melodije — 18.25 Na zgornji polici — 18.50 Minute za EP — 19.00 Radijski dnevnik — 19.25 Obvestila in zabavna glasba — 19.35 Lahko noč, otroci — 19.45 Glasbene razglednice — 20.00 V nedeljo zvečer — 22.00 Poročila — 22.20 Skupni program JRT — 23.00 Poročila — 23.05 Lirični utrinki — 23.10 Mozaik melodij in plesnih ritmov — 24.00 Poročila — 0.05 Nočni program.

PONEDELJEK, 29. 9.: 4.30 Dobro jutro — 4.50 Dnevni koledar — 5.00 Poročila — 5.30 Jutranja kronika — obvestila — 6.00 Poročila — 6.10 Prometne informacije — 6.30 Poročila — 6.50 Dobro jutro, otroci

OKVIRNE PRIREDITVE Oktobrskega tabora

● v petek 3. 10. 1980 ob 18.30 uri v celovškem dijaškem domu SSD, Tarviser Straže 16

PRIZORI IZ NEMŠKIH NOČI
Izjava Klub slovenskih študentov na Dunaju

● v soboto 4. 10. 1980 ob 19. uri v UNI-club-centru v Celovcu,
ŽENA ZA ŽENE

● v soboto 4. 10. 1980 ob 20. uri v Pliberku v gostilni Schwarzl

VEČER PESMARJEV
(Heli Deinböck, Martin Auer, oba z Dunaja in duo KORA z Raven).

● v nedeljo 5. 10. 1980 ob 20. uri pri Miklavžu v Bilčovu

PREDAVANJE univerzitetnega docenta dr. Hannsa Haasa iz Salzburga

Prisrčno vabljeni!

— 7.00 Poročila — 7.30 Iz naših krajev — 8.00 Poročila — 8.25 Ringaraja — 8.40 Izberite pesmico — 9.00 Poročila — 10.05 Rezervirano za... — 11.35 Znano in priljubljeno — 12.00 Poročila — 12.10 Veliki revijski orkestri — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Pihalne godbe na koncertnem odru — 13.20 Obvestila in zabavna glasba — 13.30 Priporočajo vam... — 14.00 Poročila — 14.25 Voščila — 15.00 Dogodki in odmevi — 15.30 Obvestila in zabavna glasba — 18.00 Na ljudsko temo — 19.00 Radijski dnevnik — 19.25 Obvestila — 20.00 Kulturni globus — 21.00 Poročila — 22.15 Informativna oddaja v angleščini in nemščini — 22.30 Popevke z jugoslovanskih studiev — 23.00 Poročila.

Krščanska kulturna zveza sporoča vsem, ki so se prijavili za potovanje v Hallein z ogledom znamenite razstave „KELTI v SREDNJI EVROPI — kultura, umetnost in gospodarstvo“, da bo odhod iz Doble vasi (Sienčnik) ob 6. uri in iz Celovca (Mohorjeva) ob 6.45 uri.

Vabilo na koncert v nedeljo 28. septembra ob 19.30 uri v farni dvorani v Selah

Nastopata: dekliški zbor iz Devina pri Trstu in moški zbor SPD „Kočna“ iz Sveč

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič; odgovorni urednik: Andrej Kokot; uredništvo in uprava: 9027 Celovec/Klagenfurt, Gasometergasse 10, tel. 32 5 50 — Tiska: Založništvo in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec-Borovlje